

Nr 5.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1951/52 under femte huvudtiteln, avseende anslagen inom socialdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(3:e avd.)

Socialdepartementet.

1:o **Socialdepartementet: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 1, s. 3 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 3 januari 1951), vilket innebär minskning av anslaget med 14 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för socialdepartementet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	27 600
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	275 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	124 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	42 000

Summa kronor 469 000;

b) till *Socialdepartementet: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 469 000 kronor.

2:o **Socialdepartementet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, s. 3), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Socialdepartementet: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 kronor.

Socialstyrelsen med dithörande verksamhet samt arbetsdomstolen.

3:o) **Socialstyrelsen: Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet.** Kungl. Maj:t har (punkt 3, s. 4—7) föreslagit riksdagen att dels besluta att i personalförteckningen för socialstyrelsen antalet kontorsbiträden i Ca 8 skall ökas med 3, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för socialstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52, dels ock till Socialstyrelsen: Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 631 000 kronor.

Ifrågavarande anslag är i gällande riksstat uppfört med 1 645 000 kronor.

Nedräkningen med 3 % kan till större delen åstadkommas genom att kooperationsstatistiken nedlägges och genom att bearbetningen av viss statistik beskäres. Till återstående del bör anslagsminskningen uttagas genom minskning av personalen å de socialvårdande byråerna.

Om de närmaste intressenterna önska att kooperationsstatistiken fortfarande skall handhas av socialstyrelsen och åtaga sig kostnaderna för densamma, anses dock hinder icke föreligga för att socialstyrelsen tills vidare sköter insamling, bearbetning och publicering.

För tillfällig förstärkning av skolbyrån i anledning av ifrågasatta förändringar beträffande ungdomsvårdsskolorna ha medel beräknats för en tjänst i Cg 29.

Under anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, har för innevarande budgetår uppförts en delpost till ersättningar till sakkunniga personer å barnvårdens specialområden samt till arkitekt med 8 200 kronor samt en delpost till ersättningar till läkarbiträde vid granskning av anstalter för halvöppen barnavård med 1 000 kronor. Sistnämnda delpost har icke utnyttjats under budgetåret 1949/50. Då socialstyrelsen behöver läkarexpertis på flera områden, föreslås båda delposterna sammanslagna till att avse ersättningar till sakkunniga personer å socialvårdens specialområden samt till arkitekt; härför beräknas oförändrat (8 200 + 1 000) 9 200 kronor.

Antalet ordinarie kontorsbiträdestjänster ökas med hänsyn till gällande befordringsgång med 3.

Avlöningsanslaget skall på grund av 3-%-nedräkningen minskas med 49 600 kronor. Å andra sidan bör det ökas med 14 800 kronor för den tillfälliga befattningen å skolbyrån samt med 20 500 kronor på grund av reglerad befordringsgång och löneklassuppflyttningar eller med sammanlagt 35 300 kronor. Anslaget har alltså nedräknats med (49 600 — 35 300) 14 300 kronor eller avrundat 14 000 kronor.

Utskottet. Departementschefen har förordat att medel beräknas till en tjänst i högst Cg 29 för tillfällig förstärkning av skolbyrån genom att en rektor eller annan tjänsteman vid ungdomsvårdsskola tjänstgör där. Förstärkningen anses erforderlig, emedan arbetsuppgifterna för denna byrå väntas öka ytterligare till följd av de förändringar beträffande ungdomsvårdsskolorna, som föreslås i annat sammanhang.

De av departementschefen åsyftade förändringarna innebära, att en lösning vinnes av de problem, som uppkommit genom att vissa ungdomsvårdsskolor för elever av skilda kön varit förlagda i närheten av varandra. Utskottet håller för sannolikt, att bortfallet av dessa problem på längre sikt kan medföra en minskning av skolbyråns arbetsbörda. Det merarbete, som själva omläggningen föranleder, blir endast temporärt, då densamma beräknas vara genomförd den 1 januari 1952. Utskottet vill dock icke motsätta sig att det för ändamålet beräknade beloppet, 14 800 kronor, ställes till förfogande för en rent tillfällig förstärkning av skolbyrån under nästa budgetår.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag, att kooperationsstatistiken icke längre skall bekostas av staten.

Med tillstyrkande jämväl i övrigt av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) besluta, att i personalförteckningen för socialstyrelsen antalet kontorsbiträden i Ca 8 skall ökas med 3;

b) godkänna följande avlöningsstat för socialstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	694 800
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	15 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.....	753 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	167 300

Summa kronor 1 631 000;

c) till *Socialstyrelsen: Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 631 000 kronor.

4:o) **Socialstyrelsen: Avlöningar till viss personal för större statistiska specialundersökningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4, s. 7 och 8), vilket innebär en nedräkning med 3 procent eller 1 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Socialstyrelsen: Avlöningar till viss personal för större statistiska specialundersökningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 29 000 kronor.

5:o) **Socialstyrelsen: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt 5, s. 8—12) föreslagit riksdagen att till Socialstyrelsen: Omkostnader för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 348 000 kronor.

Ifrågavarande anslag är i gällande riksstat uppfört med 350 000 kronor. I propositionen redogöres för en av socialstyrelsen verkställd utredning angående styrelsens resekostnader.

Sammanfattningsvis framhåller styrelsen, att tjänsteresa vanligen företages av endast en befattningshavare. Vid vissa tillfällen kunna dock flera tjänstemän resa. Så är t. ex. fallet vid inspektion av större alkoholistanstalter. Denna anordning medför icke blott att exempelvis tre förrättningsmän på en dag kunna utföra det arbete, som för en person skulle ha tagit tre dagar eller mera, utan även att ett effektivare resultat uppnås samtidigt som man minskar störningarna i anstaltens arbete. Generaldirektören, som i stor utsträckning själv inspekterar, åtföljes alltid av vederbörande byråchef och i vissa fall jämväl av annan tjänsteman. Dessa inspektionsresor ha ofta sammankopplats med förhandlingar med representanter för länsstyrelser, landsting och kommuner. I allmänhet samlas ärenden, som beröra en viss del av landet, till varje resa. Vissa faktorer försvåra en rationell planläggning av resorna. Befattningshavarna måste sålunda merendels förlägga tjänsteresorna till sådana tider, då deras bortovaro vållar minst avbräck i det löpande arbetet. Styrelsen har särskilt berört frågan om resor för invigning av nya anstalter. En avvisande hållning när det gäller sådana resor kan förorsaka störningar i förhållande till vederbörande kommun. Det är också av praktiskt värde för styrelsen att få en ingående kännedom om nya anstalter.

Enligt styrelsens uppfattning har reseverksamheten utformats så rationellt som rådande arbetsförhållanden medgiva. Styrelsen kan icke f. n. finna utrymme för begränsning av reseutgifterna.

Departementschefen anför, att resorna böra kunna minskas något i förhållande till vad socialstyrelsen funnit nödvändigt och att resekostnaderna därför böra kunna begränsas till 80 000 kronor eller i stort sett det belopp som åtgick under 1949/50 och som anvisats för innevarande budgetår. Någon ytterligare reducering anser han däremot icke tillräddig med hänsyn till bl. a. risken för att socialstyrelsens verksamhet blir alltför mycket beroende av skriftväxling med minskad smidighet och effektivitet som följd.

Delposten till hyra av statistikmaskiner föreslås minskad med 2 000 kronor. För publikationstryck beräknas ytterligare 5 000 kronor eller samma belopp, varmed den å omkostnadsstaten uppförda inkomstposten föreslås höjd.

Utskottet. I sitt yttrande över socialstyrelsens utredning angående reseverksamheten har statskontoret föreslagit, att antalet rutinresor skall nedbringas och att resor av denna karaktär skola ifrågakomma endast i fall, då särskilda förhållanden så påkalla. Departementschefen har för sin del uttalat, att resorna böra kunna minskas något i förhållande till vad socialstyrelsen ansett nödvändigt. Utskottet finner vad statskontoret anfört beaktansvärt. Utskottet förutsätter därför, att frågan om en begränsning av socialstyrelsens reseverksamhet ägnas fortsatt uppmärksamhet av Kungl. Maj:t.

Då utskottet icke i övrigt funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Socialstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 348 000 kronor.

6:o) **Socialstyrelsen: Socialstyrelsens ordsombud.** Kungl. Maj:t har (punkt 6, s. 12 och 13) föreslagit riksdagen att till Socialstyrelsen: Socialstyrelsens ordsombud för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 50 800 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med samma belopp.

Utskottet. 1950 års besparingsutredning har ifrågasatt om icke prisuppgiftsinsamlingen kunde anknytas till statliga organ på lämpliga orter. Kungl. Maj:t har den 15 december 1950 uppdragit åt socialstyrelsen att utreda denna fråga. Enligt utskottets mening bör hinder icke föreligga för socialstyrelsen att vid denna utredning samråda med sakkunniga utanför styrelsen.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må till *Socialstyrelsen: Socialstyrelsens ordsombud* för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 50 800 kronor.

7:o) **Statens fattigvårds- och barnavårdskonsulenter: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7, s. 14), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens fattigvårds- och barnavårdskonsulenter: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 208 500 kronor.

8:o) **Statens fattigvårds- och barnavårdskonsulenter: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8, s. 14), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens fattigvårds- och barnavårdskonsulenter: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 82 000 kronor.

9:o) **Arbetsdomstolen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 9, s. 14—16) föreslagit riksdagen att dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för arbetsdomstolen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52, dels ock till Arbetsdomstolen: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 115 500 kronor.

Ifrågavarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 111 000 kronor.

Antalet överläggningssammanträden, för vilka dagarvode må utgå, föreslås

höjt från 5 till 10 per budgetår. Den härav föranledda kostnadsökningen beräknas till ca 1 250 kronor för år. För amanuenshjälp i anledning av de främst genom det nya rättegångsförfarandet ökade arbetsuppgifterna förordas en höjning av icke-ordinarieposten med 3 000 kronor. Tillhopa har anslaget — med hänsyn till för löneklassuppflyttning erforderliga medel — uppräknats med 4 500 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,
att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för arbetsdomstolen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	60 200
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.....	50 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	5 300
	Summa kronor 115 500;

b) till *Arbetsdomstolen*: *Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 115 500 kronor.

10:o) **Arbetsdomstolen: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt 10, s. 16—18) föreslagit riksdagen att till *Arbetsdomstolen*: *Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 27 000 kronor.

I gällande riksstat är ifrågavarande anslag uppfört med ett belopp av 4 200 kronor.

Avsikten är att arbetsdomstolen skall inflytta i nya lokaler. Departementschefen kan icke nu taga närmare ställning till det i samband härmed under nästa budgetår uppkommande medelsbehovet för flyttning och möblering men beräknar för dessa ändamål 20 000 kronor. För en ljudupptagningsapparat beräknas ett belopp av 2 500 kronor. Vidare förordas en höjning av delposten till övriga expenser med 300 kronor.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,
att riksdagen må till *Arbetsdomstolen*: *Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 27 000 kronor.

11:o) **Förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m.: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 11, s. 18—20) föreslagit riksdagen att till *Förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m.*: *Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 140 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med samma belopp.

Utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t följer frågan om förlikningsmannaväsendets organisation med uppmärksamhet och framlägger de eventuella förslag om förstärkning eller annan förändring, som kunna anses erforderliga.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m.: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 140 000 kronor.

12:o) **Förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m.: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12, s. 20), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m.: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

13:o) **Mödrahjälp.** Kungl. Maj:t har (punkt 13, s. 20—23) föreslagit riksdagen att dels medgiva, att återstående oguldna mödrahjäpplån avskrivs, dels ock till Mödrahjälp för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 11 000 000 kronor.

Ifrågavarande anslag är i gällande riksstat uppfört med 12 000 000 kronor.

1949 års riksdag beslöt, att mödrahjälpförordningens bestämmelser om mödrahjälp i form av lån skulle upphävas och att nya lån sålunda icke skulle utlämnas efter den 1 juli 1949. Äldre bestämmelser skulle emellertid tillämpas beträffande före nämnda tidpunkt utlämnade lån. Såväl principiella som praktiska skäl tala för att de återstående lånen avskrivs. Enligt mödrahjälpförordningen äger socialstyrelsen, då skäl därtill äro, medgiva befrielse från återbetalningsskyldighet. Den nu föreslagna allmänna avskrivningen av de återstående lånen anses emellertid böra underställas riksdagens prövning.

I överensstämmelse med socialstyrelsens beräkning av medelsbehovet föreslås anslaget nedräknat med 1 000 000 kronor.

Utskottet. Med anledning av ett uttalande av 1950 års besparingsutredning om den anmärkningsvärda oregelbundenheten i tillämpningen av mödrahjälp från distrikt till distrikt har Kungl. Maj:t den 15 december 1950 uppdragit åt socialstyrelsen att utreda orsaken härtill samt i vad mån det kan anses önskvärt och möjligt att ernå en utjämning. Utskottet vill understryka vikten, icke blott ur ekonomisk utan även ur rättvisesynpunkt, av en såvitt möjligt enhetlig bedömning av föreliggande hjälpbehov på ifrågavarande område. Utskottet förutsätter, att utredningen fullföljes utan dröjsmål samt att de åtgärder vartill densamma må föranleda vidtagas under beaktande jämväl av den statsfinansiella situationen.

Förslaget om avskrivning av oguldna mödrahjäpplån föranleder icke någon erinran från utskottets sida.

Utskottet delar departementschefens uppfattning om önskvärdheten av att en undersökning kommer till stånd om barnaföderskors skydd mot inkomstbortfall i samband med den planerade översynen av arbetslöshetsförsäkringen.

Under återopande av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen må

- a) medgiva, att återstående oguldna mödrahjälpslån avskrivnas;
- b) till *Mödrahjälps* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 11 000 000 kronor.

14:o) **Mödrahjälpsnämnderna.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 14, s. 24), vilket innebär en minskning av anslaget med 10 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Mödrahjälpsnämnderna* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 180 000 kronor.

15:o) **Bidrag till avlönande av hemvårdarinnor.** Kungl. Maj:t har (punkt 15, s. 24—29) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordade riktlinjer rörande statsbidrag för tid då hemvårdarinna är tjänstledig på grund av sjukdom, dels besluta, att under år 1952 statsbidrag må utgå till avlönande av högst 2 950 heltidsanställda eller däremot svarande antal deltidanställda hemvårdarinnor, dels ock till Bidrag till avlönande av hemvårdarinnor för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 3 000 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 2 735 000 kronor.

Departementschefen anför, att spörsmålen rörande den sociala hemhjälpen i en nära framtid torde få upptagas till förnyad behandling. Frågan huruvida statsbidrag framdeles skall utgå till denna verksamhet anses böra prövas i nämnda sammanhang. Med hänsyn till nuvarande förhållanden föreslår han dock att det antal hemvårdarinnor, till vilkas avlönande statsbidrag utgår, något reduceras. Riksdagen har medgivit, att under 1951 statsbidrag må utgå för högst 3 100 hemvårdarinnor. Departementschefen förordar, att under år 1952 statsbidrag får beviljas till avlönande av högst 2 950 heltidsanställda eller däremot svarande antal deltidanställda hemvårdarinnor.

1950 års riksdag fann det angeläget, att bestämmelserna i statsbidragskungörelsen förtydligades, så att därav klart framginge, i vad mån och efter vilka grunder statsbidrag skulle utgå för tid, under vilken hemvårdarinna åtnjote tjänstledighet för sjukdom. Socialstyrelsen har därefter framlagt vissa förslag i ämnet. Då bestämmelser härom böra utformas så, att man undviker ett omfattande redovisnings- och kontrollförfarande, föreslår departementschefen, att fullt statsbidrag må utgå högst under den tid som hemvårdarinnas lön är författningen enligt bestämd; dock bör statsbidrag icke betalas i fall då ersättning utgår enligt lagarna om försäkring för olycksfall i arbete eller försäkring för vissa yrkessjukdomar.

1950 års riksdag uttalade sig vidare för en undersökning rörande vilka konsekvenserna skulle bli av ett upphävande av bestämmelsen att statsbidraget skall reduceras med $\frac{2}{5}$ av influtna avgifter. 1950 års besparingsutredning har å andra sidan ifrågasatt bättre kontroll av att avgifter erläggas för bistånd genom hemvårdarinna och höjning av dessa avgifter. Under nuvarande förhållanden kan departementschefen icke förorda, att reduceringsbestämmelsen borttages. Han anser det emellertid icke heller önskvärt, att kommunerna tvingas att strikt följa enhetliga regler i fråga om avgifterna. Någon åtgärd föreslås icke f. n. på denna punkt.

Från anslaget för budgetåret 1951/52 skola bestridas kostnaderna för statsbidrag avseende 1951. I enlighet med socialstyrelsens beräkning av medelsbehovet har anslaget höjts med 265 000 kronor till 3 000 000 kronor.

Utskottet biträder departementschefens uppfattning att ställning f. n. icke bör tagas till förslaget om en successiv avveckling av statsbidragen till den sociala hemhjälpen.

De i propositionen angivna riktlinjerna för statsbidrag under tid, då hemvårdarinna är tjänstledig på grund av sjukdom, ha icke givit utskottet anledning till erinran. Bestämmelsen att statsbidrag skall reduceras med $\frac{2}{5}$ av influtna avgifter synes tills vidare böra kvarstå.

Då Kungl. Maj:ts förslag icke heller i övrigt givit utskottet anledning till erinran, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 3 januari 1951 förordade riktlinjer rörande statsbidrag för tid då hemvårdarinna är tjänstledig på grund av sjukdom;

b) besluta, att under år 1952 statsbidrag må utgå till avlönande av högst 2 950 heltidsanställda eller däremot svarande antal deltidanställda hemvårdarinnor;

c) till *Bidrag till avlönande av hemvårdarinnor* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 3 000 000 kronor.

16:o) **Prov- och kompletteringskurser för hemvårdarinnor.** Kungl. Maj:t har (punkt 16, s. 29 och 30) föreslagit riksdagen att till Prov- och kompletteringskurser för hemvårdarinnor för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 116 000 kronor.

Ifrågavarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 50 000 kronor.

Reservationen å anslaget, som den 30 juni 1950 utgjorde omkring 192 000 kronor, beräknas — under förutsättning av 400 elever och en kostnad av 520 kronor per elev — vid utgången av innevarande budgetår ha nedgått till 14 000 kronor.

Under nu rådande förhållanden anses utbildningen under nästa budgetår

böra begränsas till högst 250 elever. Kurskostnaden per elev beräknas till oförändrat belopp.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Prov- och kompletteringskurser för hemvårdarinnor* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 116 000 kronor.

17:o) **Fattigvård i allmänhet.** Kungl. Maj:ts har (punkt 17, s. 30 och 31) föreslagit riksdagen att till Fattigvård i allmänhet för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 3 200 000 kronor.

Ifrågavarande anslag är i gällande riksstat uppfört med 2 400 000 kronor.

Departementschefen anför, att den nya nordiska fattigvårdskonventionen torde komma att undertecknas inom kort. Till följd härav böra på staten fallande kostnader för fattigvård och barnavård här i landet åt danska, finska och norska medborgare för tid fr. o. m. den 1 januari 1950 bestridas från anslagen till Fattigvård i allmänhet och Barnavård i allmänhet i stället för från anslaget till Fattigvård och barnavård enligt den nordiska fattigvårdskonventionen m. m. Även hemsändningskostnader böra bestridas från förstnämnda båda anslag. I fråga om medelsbehovet yttrar departementschefen därefter följande.

Belastningen å de nämnda tre anslagen har varit ojämn. Kostnaderna synas emellertid ha stigit icke obetydligt under de senaste åren, vilket främst torde bero på ökningen av antalet utlänningar i landet. Om utgiftssummorna för de senast förflutna fem budgetåren sammanräknas, blir belastningen å de tre anslagen i genomsnitt ca 3 600 000 kronor per budgetår. Anslagens summa är för innevarande budgetår 3 290 000 kronor. Tills vidare torde anslagen lämpligen böra höjas till sammanlagt 3 600 000 kronor. Härvid bör anslaget till Fattigvård i allmänhet anvisas med 3 200 000 kronor, anslaget till Barnavård i allmänhet med 300 000 kronor och det tredje anslaget, av skäl som närmare beröras under punkten 19 i det följande, med 100 000 kronor.

Utskottet, som inhämtat, att ifrågavarande konvention numera ratificerats, tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Fattigvård i allmänhet* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 3 200 000 kronor.

18:o) **Barnavård i allmänhet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 18, s. 32), vilket innebär en uppräknig med 110 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Barnavård i allmänhet* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kronor.

19:o) **Fattigvård och barnavård enligt 1928 års nordiska fattigvårds-konvention m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 19, s. 32 och 33) föreslagit riksdagen att till Fattigvård och barnavård enligt 1928 års nordiska fattigvårds-konvention m. m. för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

Under rubriken Fattigvård och barnavård enligt den nordiska fattigvårds-konventionen m. m. ha å riksstaten för innevarande budgetår anvisats 700 000 kronor.

Enligt en övergångsbestämmelse i den nya nordiska fattigvårds-konventionen skall ersättning jämlikt den gamla konventionens regler icke utgå för vård fr. o. m. den 1 januari 1950. Då uppgörelserna mellan de nordiska länderna rörande på tiden före nämnda dag belöpande kostnader icke beräknas vara avslutade före ingången av nästa budgetår, har ett särskilt anslag till kostnader enligt 1928 års nordiska fattigvårdskonvention uppförts även för budgetåret 1951/52. Från detta anslag böra också bestridas kostnaderna för de understöd, som enligt Kungl. Maj:ts särskilda beslut utgå till nödställda svenskar i utlandet och som belasta det nuvarande konventionsanslaget. Då inkomster och utgifter vid uppgörelsen med övriga nordiska länder kunna beräknas i stort sett utjämnade varandra och då de särskilda understöden f. n. uppgå till något över 100 000 kronor per år, har anslaget upptagits till sistnämnda belopp.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må till *Fattigvård och barnavård enligt 1928 års nordiska fattigvårdskonvention m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

20:o) **Fattigvård och barnavård för lappar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 20, s. 33 och 34), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Fattigvård och barnavård för lappar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

21:o) **Bidrag till svenska socialvårdsförbundet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21, s. 34 och 35), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till svenska socialvårdsförbundet* för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 25 000 kronor.

22:o) **Stipendier för utbildning av ålderdomshemsföreståndarinnor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22, s. 35 och 36), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Stipendier för utbildning av ålderdomshemsföreståndarinnor* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 kronor.

23:o) **Bidrag till driftkostnaderna vid arbetshem.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 23, s. 36), som innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driftkostnaderna vid arbetshem* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 35 000 kronor.

24:o) **Allmänna barnbidrag.** Kungl. Maj:t har (punkt 24, s. 36—40) föreslagit riksdagen att till Allmänna barnbidrag för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 480 000 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 447 000 000 kronor.

1950 års riksdag hemställde, att Kungl. Maj:t måtte till omprövning upptaga spørsmålet om sättet för de allmänna barnbidragens utbetalande.

Socialstyrelsen, som numera redovisat resultatet av en av styrelsen gjord undersökning rörande kostnaderna i ett 80-tal kommuner för utbetalningen av de allmänna barnbidragen under år 1948, uppskattar de löpande utgifterna under nämnda år till ca 1,6 miljoner kronor för hela landet. Om härtill läggas ersättningar till postverket, 1,1 miljoner kronor, erhålles en sammanlagd kostnad av 2,7 miljoner kronor, motsvarande ca 72 öre per anvisning. För den centrala utbetalningen av folkpensioner ha de årliga totala utgifterna uppgivits till 40 öre per anvisning.

Departementschefen framhåller emellertid, att de av socialstyrelsen redovisade siffrorna på grund av vissa angivna orsaker icke kunna anses ge en tillförlitlig grund för att bedöma hur kostnaderna för central resp. lokal utbetalning ställa sig. Även om ytterligare undersökningar skulle kunna ge belägg för att kostnaderna för central utbetalning bli något lägre än kostnaderna vid nuvarande utbetalningssystem, föreligga enligt hans mening icke tillräckliga skäl för att f. n. överväga att övergå till central utbetalning. Då det nuvarande systemet i huvudsak befunnits fungera på tillfredsställande sätt, bör det därför tills vidare få bestå.

Ej heller skälen för att bereda kommunerna ersättning för ifrågavarande kostnader äro enligt departementschefens uppfattning så starka, att åtgärder härför f. n. böra övervägas. Frågan anses böra upptagas först i ett större sammanhang då statsbidragen till kommunerna överses generellt. I propositionen erinras om det utredningsarbete som f. n. pågår genom bl. a. allmänna

statsbidragsutredningen. I samband därmed torde även frågan om en allmän avvägning av statens bidrag till kommunerna bli föremål för behandling.

I enlighet med socialstyrelsens beräkning av medelsbehovet föreslås anslaget höjt med 33 000 000 kronor. Av höjningen hänför sig ett belopp av 6 500 000 kronor till beräknad ökning av antalet barn i bidragsberättigad ålder samt 26 500 000 kronor till den av 1950 års riksdag beslutade ökningen av barnbidragets storlek från 260 till 290 kronor fr. o. m. den 1 januari 1952.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Wahlund m. fl.* (I: 70) och den andra inom andra kammaren av herr *Carlsson i Bakeröd m. fl.* (II: 173), har hemställts, att riksdagen måtte besluta dels att kommunerna av statsmedel skola erhålla bidrag till kostnaderna för den årliga utbetalningen av de allmänna barnbidragen i överensstämmelse med de i motionerna närmare angivna riktlinjerna, dels ock att till bestridande av dessa bidrag för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 300 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, hänvisas till motionen I: 70.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag, att till allmänna barnbidrag under nästa budgetår skall anvisas ett belopp av 480 miljoner kronor, föranleder icke någon erinran från utskottets sida.

I anledning av väckta motioner uttalade 1948 års riksdag, att med prövningen av frågan om medelsanvisning åt kommunerna för deras arbete i anledning av de allmänna barnbidragen borde anstå, tills erfarenhet vunnits om kommunernas kostnader. Riksdagen underströk samtidigt angelägenheten av att förslag i ämnet snarast möjligt framlades.

I årets statsverksproposition har lämnats en redogörelse för en av socialstyrelsen gjord undersökning rörande kommunernas kostnader för utbetalning av de allmänna barnbidragen under 1948. De löpande utgifterna under nämnda år för rikets samtliga kommuner uppskattas av styrelsen till omkring 1,6 miljoner kronor. Departementschefen anser, att frågan om ersättning till kommunerna bör upptagas först i ett större sammanhang, då statsbidragen till kommunerna överses generellt.

I motionerna I: 70 och II: 173 yrkas, att kommunerna av statsmedel skola erhålla bidrag till ifrågavarande kostnader samt att för nästa budgetår anvisas ett förslagsanslag av 1 300 000 kronor till bidrag åt kommunerna för deras kostnader för den årliga utbetalningen av allmänna barnbidrag.

Utskottet finner det icke lämpligt, att under pågående utredning om statsbidrag till kommunerna ett nytt bidrag av här avsedd storleksordning införes.

Under återopande av det anförda får utskottet hemställa,

- a) att riksdagen må till *Allmänna barnbidrag* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 480 000 000 kronor;
- b) att motionerna I: 70 och II: 173 icke må av riksdagen bifallas.

25:o) **Ersättning till postverket för utbetalning av allmänna barnbidrag.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 25, s. 41), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till postverket för utbetalning av allmänna barnbidrag* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 180 000 kronor.

26:o) **Ersättning till barnavårdsnämnderna för bidragsförskott.** Kungl. Maj:t har (punkt 26, s. 41 och 42) föreslagit riksdagen att till Ersättning till barnavårdsnämnderna för bidragsförskott för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 2 800 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 2 200 000 kronor.

Genom ändringar i bidragsförskottslagen 1947 slopades bestämmelserna om inkomstprövning, men ändringarna ha först under föregående budgetår inverkat på medelsförbrukningen under anslaget. I avbidan på ytterligare erfarenhet föreslås beloppet höjt med 600 000 kronor i anslutning till belastningen.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må till *Ersättning till barnavårdsnämnderna för bidragsförskott* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 2 800 000 kronor.

27:o) **Bidrag till barnavårdsnämnderna för vissa kostnader enligt barnavårdslagen m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 27, s. 42), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till barnavårdsnämnderna för vissa kostnader enligt barnavårdslagen m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 160 000 kronor.

28:o) **Bidrag till uppförande eller inrättande av barnhem.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 28, s. 42 och 43), vilket innebär, att anslaget med hänsyn till förefintlig reservation liksom för innevarande budgetår uppföres med allenast formellt belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till uppförande eller inrättande av barnhem* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

29:o) **Bidrag till driften av barnhem.** Kungl. Maj:t har (punkt 29, s. 43—45) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till driften av barnhem* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 2 300 000 kronor.

I riksstaten för innevarande budgetår har anslaget uppförts med 2 600 000 kronor.

Statsbidrag till driften av barnhem utgår för varje i barnhemmet intaget barn med en krona 50 öre per dag på villkor att vårdavgift icke uttages med högre belopp än beträffande å spädbarnshem eller mödrahem intagna ensamma spädbarn två kronor för dag och barn samt i övriga fall en krona 50 öre för dag och barn. För mödrahem, å vilket meddelas särskild utbildning i barnavård och husligt arbete och som står under tillsyn av överstyrelsen för yrkesutbildning, må statsbidrag utgå med tre kronor 50 öre för dag och barn på villkor att vårdavgift icke uttages.

Socialstyrelsen har föreslagit, att vårdavgiften, utan höjning av statsbidraget, skall höjas från en krona 50 öre till två kronor å samtliga barnhem med undantag av s. k. hemsolor. Som skäl för förslaget har styrelsen åberopat, att barnhemsvård med nuvarande låga vårdavgift ställer sig mindre kostsam för en barnavårdsnämnd än vård i fosterhem, vilket anses kunna fördröja utplaceringen i fosterhem.

Departementschefen finner det emellertid föga sannolikt, att den föreslagna höjningen skulle ha någon betydelse ur nämnda synpunkt, när kommun, som svarar för vårdavgiften för å barnhem intaget barn, äger uppbära det allmänna barnbidraget för barnet. Ehuru den inträdda kostnadsstegringen otvivelaktigt lett till att landstingen numera bära en avsevärt större del av vårdkostnaden än ursprungligen avsetts, föreligga enligt departementschefens mening icke f. n. tillräckliga skäl att av denna anledning tillstyrka socialstyrelsens förslag. Han förordar därför att frågan om höjning av vårdavgiften tills vidare får anstå.

Med hänsyn till belastningen har anslaget nedräknats med 300 000 kronor.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Hallagård m. fl.* (I: 127) och den andra inom andra kammaren av herr *Hansson* i Skegrie *m. fl.* (II: 176), har hemställts, att riksdagen måtte godkänna sådan ändring av grunderna för statsbidrag till driften av barnhem, att vårdavgiften får uttagas med tre kronor å alla hem utom sådana mödrahem, som meddela viss utbildning, att tillämpas fr. o. m. den 1 januari 1951.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt förslag, hänvisas till motionen II: 176.

Utskottet. Beräkningen av medelsbehovet har icke givit utskottet anledning till erinran.

Departementschefen har redogjort för ett förslag från socialstyrelsen, att vårdavgiften — utan ökning av statsbidraget — skulle höjas från en krona 50 öre till två kronor å samtliga barnhem med undantag av s. k. hemsolor. Departementschefen har emellertid funnit tillräckliga skäl icke f. n. föreligga att tillstyrka styrelsens förslag.

I motionerna I:127 och II:176 föreslås sådan ändring av statsbidragsgrunderna, att vårdavgiften får uttagas med tre kronor å alla barnhem utom hemskolorna.

Vårdkostnaden för barn och dag, som vid fastställandet av nu gällande bestämmelser om statsbidrag och vårdavgift uppskattades till tre kronor 75 öre—fem kronor, torde numera enligt uppgift av svenska landstingsförbundet uppgå till tio—tolv kronor. Den betydande kostnadsökningen har medfört, att den ursprungliga fördelningen mellan staten, landstingen och de vårdavgiftsbetalande rubbats därhän, att landstingens relativa andel i kostnaderna avsevärt stigit. Ett återställande av den tidigare kostnadsfördelningen torde icke f. n. kunna genomföras. Enligt utskottets mening tala dock både rättvisesynpunkter och ekonomiska skäl för att denna fråga så snart omständigheterna det medgiva av Kungl. Maj:t upptages till omprövning. I avvaktan härpå har utskottet icke ansett sig böra såsom i motionerna I:127 och II:176 yrkats förorda någon höjning av vårdavgiften.

Under återopande av det anförda får utskottet hemställa,

- a) att riksdagen må till *Bidrag till driften av barnhem* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 2 300 000 kronor;
- b) att motionerna I:127 och II:176 icke må av riksdagen bifallas.

30:o) **Bidrag till driften av anstalter för halvöppen barnavård.** Kungl. Maj:t har (punkt 30, s. 46—49) föreslagit riksdagen att dels medgiva, att statsbidrag för budgetåren 1949/50 och 1950/51 må beviljas till högre belopp än 2 000 000 kronor, dels ock till *Bidrag till driften av anstalter för halvöppen barnavård* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 2 225 000 kronor.

Ifrågavarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 2 000 000 kronor.

Ett av 1950 års besparingsutredning framlagt förslag att bidragsanslaget helt eller eventuellt med visst undantag skall indragas fr. o. m. nästa budgetår anser departementschefen böra behandlas i samband med det betänkande från 1946 års kommitté för den halvöppna barnavården, som väntas bli framlagt inom kort. Han anför vidare följande.

Statsmakterna ha så sent som 1949 godkänt principen att statsbidrag enligt gällande bestämmelser i regel skall utgå till daghem och barnträdgårdar. Socialstyrelsen har beräknat att för genomförande härav erfordras ett tilläggsanslag för innevarande budgetår av 225 000 kronor och en ökning av anslaget för nästa budgetår med 450 000 kronor. Den relativt betydande kostnadsökning som sålunda kan beräknas uppkomma för statsverket torde i nuvarande läge böra föranleda en omprövning av 1949 års beslut. Tills vidare bör en mera betydande ökning av bidragsgivningens omfattning undvikas. Detta förutsätter en prövning av de olika institutionernas ekonomi i syfte att tillförsäkra bidrag åt de institutioner som ha största behovet därav. Några närmare

riktlinjer för denna prövning är jag icke beredd att nu framlägga. Det synes dock önskvärt, att nytillkommande institutioner icke principiellt uteslutas från bidrag utan att behovsprövningen får gälla även de institutioner som tidigare fått bidrag. Prövningen bör ankomma på socialstyrelsen.

Även om de nu gällande riktlinjerna sålunda något revideras, anser jag mig böra tillstyrka någon höjning av anslaget för nästa budgetår. Jag förordar, att anslaget höjes med ett belopp motsvarande vad socialstyrelsen beräknat ytterligare erforderligt för innevarande budgetår eller 225 000 kronor. Anslaget bör alltså upptagas till 2 225 000 kronor. Hinder bör icke föreligga för styrelsen att för budgetåren 1949/50 och 1950/51 bevilja bidrag med högre belopp än det tidigare fastställda, om styrelsen finner detta böra ske även med det av mig förordade anslaget. Någon särskild begränsning — vid sidan av medelsanvisningen — av socialstyrelsens rätt att bevilja statsbidrag synes över huvud taget icke längre erforderlig. Bidragsverksamhetens omfattning torde sålunda kunna helt regleras genom beloppet av det anslag som anvisas.

Utskottet. Departementschefen erinrar om att statsmakterna så sent som 1949 godkänt principen, att statsbidrag i regel skall utgå till daghem och barnträdgårdar. Socialstyrelsen har beräknat att för genomförande härav skulle erfordras en ökning av anslaget för nästa budgetår med 450 000 kronor. Då kostnadsökningen för statsverket bör föranleda en omprövning av 1949 års beslut, förordar departementschefen en prövning i syfte att tillförsäkra bidrag åt de institutioner, som ha största behovet därav.

I rådande läge finner utskottet det angeläget, att möjligheterna att begränsa den fortlöpande utgiftsökningen under detta anslag noggrant beaktas. Då 1946 års kommitté för den halvöppna barnavården inom kort väntas framlägga sitt betänkande, har utskottet i avvaktan på den prövning av statsbidragsfrågan i hela dess vidd, som torde komma att ske vid behandlingen av betänkandet, icke velat motsätta sig Kungl. Maj:ts förslag.

Under åberopande av det anförda får utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställa,

att riksdagen må

a) medgiva, att statsbidrag för budgetåren 1949/50 och 1950/51 må beviljas till högre belopp än 2 000 000 kronor;

b) till *Bidrag till driften av anstalter för halvöppen barnavård* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 2 225 000 kronor.

31:o) **Bidrag till utbildning av personal inom den halvöppna barnavården m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 31, s. 49 och 50) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till utbildning av personal inom den halvöppna barnavården m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 308 000 kronor.

Anslaget, som i gällande riksstat är uppfört med 303 000 kronor, föreslås höjt med 5 000 kronor i anledning av seminariets i Luleå utbyggnad med en årskurs.

I en inom första kammaren av herr *Bergh m. fl.* väckt motion (I: 50) har hemställts, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att det under denna punkt upptagna anslaget måtte överföras till åttonde huvudtiteln under rubriken Folkundervisningen, Anstalter för lärarutbildning m. m.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen.

Utskottet. I motionen I: 50 föreslås, att ifrågavarande anslag skall överföras till åttonde huvudtiteln.

Utskottet förutsätter att den av motionärerna väckta frågan prövas i anslutning till det betänkande, som 1946 års kommitté för den halvöppna barnavården inom kort väntas framlägga.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

a) att riksdagen må till *Bidrag till utbildning av personal inom den halvöppna barnavården m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 308 000 kronor;

b) att motionen I: 50 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

32:o) **Bidrag till driften av barnkolonier m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 36, s. 52 och 53), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av barnkolonier m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kronor.

33:o) **Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 37, s. 53—68) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården vidtaga de ändringar, som angivits av departementschefen, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52, dels ock till Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Avlöningar för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 2 992 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 3 121 000 kronor.

Statens arrendeavtal rörande Skarvik-Tallåsen utgår den 30 juni 1953. Departementschefen förordar, att verksamheten vid denna ungdomsvårdsskola redan fr. o. m. den 1 januari 1952 förflyttas till Ljungaskog och Sonestorp. Någon ny skolhemsavdelning skall dock tills vidare icke uppsättas vid den

blivande psykopatiskolan Ljungaskog-Sonestorp. Om denna skola anför departementschefen vidare bl. a. följande.

Den nya skolan medgiver ett bättre gemensamt utnyttjande av personalen än Skarvik-Tallåsen. Härav följer att personalbehovet blir mindre. Å andra sidan fordrar skolans uppdelning på två ganska långt ifrån varandra liggande huvuddelar, att dess chef, som beräknas komma att ha större delen av sin verksamhet förlagd till Ljungaskog med dess läkarmottagning, erhåller biträde av en souschef, som ansvarar för verksamheten vid Sonestorp. Skolan bör därför, som socialstyrelsen föreslagit, förfoga över en avdelningsföreståndare för denna uppgift. Vidare märkes att Skarvik-Tallåsen saknar jordbruks- och trädgårdsskötsel, medan sådan kommer att finnas vid den nya skolan. Vid denna bör därför anställas en jordbruksföreståndare och en trädgårdsmästare. Då skolans jordbruk blir alltför stort för en flickskola, bör det i möjligaste mån utarrenderas. Skötseln av skogen bör överföras på domänverket. Intill dess åtgärder vidtagits för minskning av åkerarealen, bör den vid Ljungaskog nu tjänstgörande ladugårdsförmannen, som innehar ordinarie tjänst, få kvarstå. Skolans chef bör utan särskild ersättning tjänstgöra som rådgivande psykiater vid Östra Spång och Råby.

Nuvarande rektorn vid Sonestorp torde tills vidare komma att tjänstgöra som souschef. Vid Skarvik-Tallåsen, Ljungaskog och Sonestorp nu tjänstgörande ordinarie personal, som icke kan beredas tjänstgöring vid den nya skolan, torde kunna förflyttas till andra ungdomsvårdsskolor. Omläggningen påverkar icke den för skolorna gällande personalförteckningen i annan mån än att 2 rektorer i Ca 29 och 1 ladugårdsförman i Ca 13 böra föras på övergångsstat samt att 1 avdelningsföreståndare i Ce 25 bör uppföras på förteckningen.

Genom den förordade omläggningen förlorar ungdomsvårdsskoleorganisationen ett antal platser för dels debila manliga elever och dels normalbegåvade kvinnliga elever. Denna minskning föreslås — för de manliga elevernas del — kompenseras genom ökning av platsantalet vid Råby, Margrete-lund och Johannisberg. Vad beträffar flickskolorna framhåller departementschefen, att beläggningen vid dessa den 1 september 1950 uppgick till 191 elever. Därest den nya skolan för psykopatiska flickor får den omfattning som föreslagits, nämligen 60 platser, uppgår flickskolornas platsantal efter Skarviksomläggningen till ca 265. Platsbehovet bör därför kunna täckas med utnyttjande av de platser som sålunda stå till buds.

Medel för de byggnadsarbeten, som erfordras till följd av omläggningen, skola — enligt vad departementschefen har för avsikt att föreslå — anvisas från den särskilda fond för utbyggnad av de statliga ungdomsvårdsskolorna, som tillkom sedan städerna Stockholm och Göteborg år 1949 befriades från skyldighet att hålla egna ungdomsvårdsskolor. Anslag för detta ändamål behöver således icke begäras å nästa års budget.

Den föreslagna omläggningen medför i och för sig ett minskat medelsbehov under detta anslag med 229 206 kronor för helt år räknat. Kostnadsbesparingen under nästa budgetår uppskattas — på av departementschefen närmare angivna skäl — till 147 577 kronor.

Nya grunder ha fastställts för den särskilda ersättning för undervisning i slöjd och i fortsättningsskola, som utgår till folkskollärare inom det allmänna folkskoleväsendet. Arvodena för ungdomsvårdsskolornas folkskollärare före-

slås höjda i motsvarande mån. Ytterligare kostnader förutses vidare för löneklassuppflyttningar samt för utbetalande under helt budgetår av de avlöningsförstärkningar åt läkare, vilka medgivits under senare delen av innevarande år. De sammanlagda kostnaderna för här nämnda ändamål beräknas till 24 167 kronor.

Ordinarie sättnings föreslås beträffande 3 folkskollärare, 3 jordbruksförmän, 4 vårdare, 1 kanslibiträde och 1 kontorsbiträde. En å övergångsstat uppförd tjänst som arbetsledare kan utgå ur personalförteckningen.

En hantverkartjänst i Ca 11 vid Lövsta föreslås utbytt mot en tjänst som maskinist i Ca 13; löneökningen beräknas till 524 kronor. Genom att en befattning som lärarinna i kvinnlig slöjd i Ce 19 vid Hårsjögården hålles vakant uppstår en besparing av 7 656 kronor. Delposten till rådgivande psykiater föreslås nedräknad med 6 200 kronor.

Enligt beslut av statsmakterna år 1947 placerades lärare i yrkesämne vid ungdomsvårdsskolorna i nuvarande 19 lönegraden under benämningen yrkeslärare. Ungdomsvårdsskolornas lärarinnor i hushållsgöromål och i kvinnlig slöjd voro redan tidigare placerade i nämnda lönegrad. Departementschefen anför i denna del bl. a. följande.

I avvaktan på en kommande lönereglering för de centrala verkstadsskolornas lärare ha inga förändringar hittills vidtagits i fråga om löneställningen för ungdomsvårdsskolornas här berörda personal. Chefen för ecklesiastikdepartementet kommer denna dag att föreslå, att lönerna för lärare vid centrala verkstadsskolor skola regleras på så sätt, att dessa lärare erhålla arvode motsvarande begynnelselönen i 20 lönegraden samt ålderstillägg motsvarande löneklassuppflyttningar i denna lönegrad. I anslutning till denna lönereglering böra jämväl ungdomsvårdsskolornas yrkeslärare uppflyttas från 19 till 20 lönegraden. Övriga här berörda lönefrågor böra däremot underkastas prövning av 1949 års tjänsteförteckningskommitté.

Vid bifall till detta förslag böra 14 å personalförteckningen uppförda yrkeslärare i Ca 19 uppflyttas till Ca 20. Anslaget för nästa budgetår bör ökas med ca 8 300 kronor.

Anslaget föreslås sammanlagt nedräknat med 129 000 kronor.

I en inom andra kammaren av fröken *Ager m. fl.* väckt motion (II: 236) hemställes, att riksdagen måtte besluta att uppflytta jämväl de tio lärarinnorna i hushållsgöromål och de tio lärarinnorna i kvinnlig slöjd vid ungdomsvårdsskolorna från 19 till 20 lönegraden.

Beträffande de skäl, motionärerna åberopat till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag att fr. o. m. den 1 januari 1952 överföra verksamheten vid Skarvik-Tallåsen till Ljungaskog och Sonestorp synes ägnat att tillgodose det av 1950 års riksdag uttalade önskemålet, att åtgärder snarast borde vidtagas för att undanröja de olägenheter, som uppkommit genom att ungdomsvårdsskolor för pojkar och flickor förlagts i närheten av varandra.

F. n. utgör platsantalet vid Ljungaskog och Sonestorp tillhoppa 90; den 1 november 1950 funnos å dessa skolor intagna 41 elever. Antalet befatt-

ningar uppgår vid båda skolorna tillsammans till 30. På Skarvik-Tallåsen finnas f. n. 70 platser och 35 anställda. Efter överflyttningen av Skarvik-Tallåsen kommer antalet befattningar inom hela ungdomsvårdsskoleorganisationen att nedgå med 31. Antalet elevplatser vid den nya skolan Ljungaskog-Sonestorp kommer att bli 60, och för dessa beräknas 34 anställda. Utskottet förutsätter, att alla möjligheter att med hänsyn till beläggningsciffror och andra faktorer begränsa personalen på den nya skolan förlöpande beaktas.

I övrigt har Kungl. Maj:ts förslag i denna del icke givit utskottet anledning till erinran.

Socialstyrelsen har bl. a. föreslagit, att hushålls- och slöjdläraryrken vid yrkesskolorna skola ingå i gruppen yrkeslärare samt att denna grupp skall placeras en lönegrad högre än som av 1946 års skolkommision föreslagits för ordinarie yrkeslärare vid central verkstadsskola eller i 23 resp. 21 lönegraden alltefter högre eller lägre kompetens. Hushålls- och slöjdläraryrken vid skolhem för flickor böra enligt styrelsen placeras tre lönegrader över motsvarande lärarinnor inom det allmänna folkskoleväsendet, d. v. s. hushållsläraryrken i 21 (18 + 3) och slöjdläraryrken i 19 (16 + 3) lönegraderna.

Departementschefens förslag att i anslutning till en lönereglering vid de centrala verkstadsskolorna uppflytta ungdomsvårdsskolornas nuvarande yrkeslärare från 19 till 20 lönegraden men att i övrigt låta här berörda lönefrågor underkastas prövning av 1949 års tjänsteförteckningskommitté har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet anser sig således icke nu kunna tillstyrka yrkandet i motionen II: 236 om uppflyttning jämväl av lärarinnorna i hushållsgöromål och i kvinnlig slöjd från 19 till 20 lönegraden.

Utskottet tillstyrker jämväl i övrigt Kungl. Maj:ts förslag.

Under återopande av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 236

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården vidtaga de ändringar, som av departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 3 januari 1951 angivits;

b) fastställa följande avlöningsstat för statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	1 152 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	72 300
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 466 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	301 700
	<hr/>
Summa kronor	2 992 000;

c) till *Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 2 992 000 kronor.

34:o) **Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt 38, s. 68—71) föreslagit riksdagen att till Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Omkostnader för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 2 567 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 2 610 000 kronor.

För nästa budgetår föreslås ytterligare 74 500 kronor för löpande underhåll av byggnader.

För vissa brandskyddsanordningar avses för nästa budgetår 42 300 kronor eller 2 300 kronor mer än för innevarande budgetår.

Till komplettering av inventarieutrustningen vid Johannisberg beräknas 20 000 kronor.

Å andra sidan föreslås anslaget minskat dels med 50 000 kronor, som för innevarande budgetår avsetts för vissa engångsutgifter, dels ock med 90 000 kronor, motsvarande den besparing, som anses böra kunna ske genom förflyttning av verksamheten vid Skarvik-Tallåsen till Sonestorp och Ljunga-skog samt därmed sammanhängande omflyttningar.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 2 567 000 kronor.

35:o) **Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Byggnadsarbeten m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 39, s. 71—73) föreslagit riksdagen att till Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Byggnadsarbeten m. m. för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 170 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 660 000 kronor.

För omändring av elevförläggningen vid Råby beräknas 33 300 kronor samt för reparations- och ändringsarbeten vid Johannisberg 41 700 kronor. Kostnaderna för ett dubbelhus för personal vid Margretelund samt för ett reningsverk vid Fagared uppskattas till 76 000 resp. 19 000 kronor.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må till *Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Byggnadsarbeten m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 170 000 kronor.

36:o) **Bidrag till driften av icke statliga skolor tillhörande barna- och ungdomsvården.** Kungl. Maj:t har (punkt 40, s. 73—75) föreslagit riksdagen att till Bidrag till driften av icke statliga skolor tillhörande barna- och ungdomsvården för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 65 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 350 000 kronor.

Samtliga icke statliga skolor ha numera antingen förstatligats eller nedlagts. De utgifter, vilka alltjämt ifrågakomma under förevarande anslag, avse endast underskottsersättningar till vissa huvudmän för förutvarande icke statliga skolor för tid före förstatligandet.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av icke statliga skolor tillhörande barna- och ungdomsvården* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 65 000 kronor.

37:o) **Fortbildningskurs för befattningshavare vid skolor tillhörande barna- och ungdomsvården.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 41, s. 75), vilket innebär en anslagsökning med 800 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Fortbildningskurs för befattningshavare vid skolor tillhörande barna- och ungdomsvården* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 16 000 kronor.

38:o) **Bidrag till inrättande av inackorderingshem.** Kungl. Maj:t har (punkt 42, s. 75 och 76) föreslagit riksdagen att till Bidrag till inrättande av inackorderingshem för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat anvisat med 23 000 kronor.

Ifrågarande verksamhet är fortfarande av försöksnatur. Med hänsyn till det statsfinansiella läget anses medel icke böra anvisas för ytterligare utbyggnad av organisationen under nästa budgetår. Då det synes angeläget att intresset för inackorderingshemmen fortfarande stimuleras inom I. O. G. T. och dess lokalorganisationer, förordar departementschefen emellertid, att I. O. G. T. även under budgetåret 1951/52 erhåller ett belopp av 2 000 kronor såsom bidrag för sitt arbete med inackorderingshemsfrågorna.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Bidrag till inrättande av inackorderingshem* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 kronor.

39:o) **Ersättning till inackorderingshem för driftförluster.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 43, s. 76 och 77), vilket innebär en uppräkning av anslaget med 9 000 kronor till följd av verksamhetens utbyggnad, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till inackorderingshem för driftförluster* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

40:o) **Bidrag till frälsningsarméns flickhem.** Kungl. Maj:t har (punkt 44, s. 77) föreslagit riksdagen att till Bidrag till frälsningsarméns flickhem för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 3 000 kronor.

För innevarande budgetår är under elfte huvudtiteln uppfört ett obetecknat anslag av 3 000 kronor med rubriken Bidrag till frälsningsarméns räddningshem.

Med hänsyn till det ungdomsvårdande syftet hos hemmen —numera benämnda flickhem — anses bidrag till dessa böra utgå med oförändrat belopp från femte huvudtiteln.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må till Bidrag till frälsningsarméns flickhem för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 3 000 kronor.

Arbetsmarknadsstyrelsen med dithörande verksamhet.

41:o) **Bidrag till erkända arbetslöshetskassor.** Kungl. Maj:t har (punkt 51, s. 79—84) föreslagit riksdagen att till Bidrag till erkända arbetslöshetskassor för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 17 000 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 13 000 000 kronor.

Statens kostnader för bidrag till de erkända arbetslöshetskassorna (inberäknat kristillägg) ha stigit från ca 7,7 miljoner kronor under budgetåret 1947/48 till 8,8 miljoner 1948/49 och 15,5 miljoner 1949/50. Departementschefen anför härom bl. a. följande.

Otvivelaktigt beror denna stegring av kostnaderna till stor del på att antalet försäkrade ökat. Under alla förhållanden är emellertid den hastiga kostnadsstegringen vid ett arbetsmarknadsläge som det nuvarande ägnad att väcka betänkligheter. Frågan har uppmärksammats inom socialdepartementet; under sommaren och hösten 1950 ha överläggningar i ämnet ägt rum med arbetsmarknadsstyrelsen och representanter för arbetslöshetskassorna. Härvid ha vissa resultat nåtts. Sålunda har beträffande byggnadsfacken, där den största utbetalningen av understöd förekommit, konstaterats, att byggnadsregleringens säsongutjämnande effekt delvis förfelats genom att beviljade igångsättnings-tillstånd vintertid icke utnyttjats av vederbörande byggherrar så snabbt som avsetts. Åtgärder för att erhålla bättre kontroll på denna punkt ha nu vidtagits.

Det kan vara anledning att i detta sammanhang understryka vikten av att de principer, på vilka den nuvarande arbetslöshetsförsäkringen bygger — bl. a. att försäkringen icke är någon yrkesförsäkring och att arbetslös medlem av arbetslöshetskassa är skyldig att antaga varje erbjudet arbete under förutsättning att det är lämpligt — noga fasthållas, så att utbetalningen av understöd icke får större omfattning än statsmakterna förutsatt.

Departementschefen anser, att statsbidragsbestämmelserna böra underkastas översyn genom särskilda utredningsmän. Dessa böra även upptaga vissa detaljfrågor rörande arbetslöshetsförsäkringen. Då denna översyn icke torde kunna föranleda förslag till 1951 års riksdag har medelsbehovet till bidrag till de erkända arbetslöshetskassorna för nästa budgetår beräknats på grundval av nuvarande bidragsregler.

I samband med Kungl. Maj:ts föreliggande förslag har utskottet till behandling förehaft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Hedenby* (I: 72) och den andra inom andra kammaren av herrar *Lindberg* och *Holm* (II: 60), i vilka hemställts, att vid sidan om frågan rörande statsbidrag till de erkända arbetslöshetskassorna ett automatiskt verkande system för avgifternas och försäkringsförmånernas successiva anpassning efter arbetslönernas utveckling till upprätthållande av förmånernas effektivitet göres till föremål för expertutredning;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Wistrand* och fröken *Andersson* (I: 39) samt den andra inom andra kammaren av herrar *Hagård* och *Hagberg* i Malmö (II: 59), i vilka hemställts om översyn av arbetslöshetsförsäkringen i dess helhet, varvid dock översynen av statsbidragsbestämmelserna borde utföras så skyndsamt, att förslag till nya bestämmelser kunde föreläggas innevarande års riksdag, samt att riksdagen måtte till Bidrag till erkända arbetslöshetskassor för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 13 000 000 kronor;

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Werner m. fl.* (I: 249) och den andra inom andra kammaren av herr *Onsjö m. fl.* (II: 342), i vilka hemställts, att riksdagen måtte till Bidrag till erkända arbetslöshetskassor för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 12 000 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, får utskottet hänvisa till motionerna II: 60, I: 39 och II: 59 samt I: 249.

Utskottet vill understryka departementschefens uttalande, att den hastiga kostnadsstegringen under detta anslag vid ett arbetsmarknadsläge som det nuvarande är ägnad att väcka betänkligheter. Departementschefens förslag om en översyn av statsbidragsbestämmelserna finner utskottet därför väl-motiverat.

I motionerna I: 39 och II: 59 föreslås en översyn av försäkringen i dess helhet. Utskottet har inhämtat, att den av departementschefen förutskickade översynen avses bli av den omfattning, motionärerna åsyfta. Förslaget i motionerna I: 72 och II: 60 om ett automatiskt verkande bidragssystem bör enligt utskottets mening bliva föremål för närmare prövning vid denna översyn.

Statsbidraget till arbetslöshetskassorna utgår i efterskott. Från det anslag, som må beviljas för nästa budgetår, skola kassorna således erhålla ersättning enligt nuvarande regler för sin verksamhet under tid före den 1 juli 1951. I motionerna I: 39 och II: 59 samt I: 249 och II: 342 har hemställts, att anslaget för nästa budgetår måtte anvisas med 13 resp. 12 miljoner kronor. Med beaktande av anslagsbelastningen under föregående budgetår — 15,6 miljoner kronor — har utskottet icke funnit skäl frångå Kungl. Maj:ts förslag om anvisande av 17 miljoner kronor.

I motionerna I: 249 och II: 342 har uttalats, att den av departementschefen förordade översynen bör bedrivas så skyndsamt, att förslag till nya bestämmelser kunna föreläggas årets riksdag. I motionerna I: 39 och II: 59 har beträffande översynen av statsbidragsbestämmelserna gjorts en hemställan av motsvarande innebörd. Utskottet får med anledning härav framhålla, att förslag, som grundas på en särskild utredning i frågan, icke torde kunna hinna föreläggas riksdagen före ingången av nästa budgetår. Det är emellertid önskvärt, att utredningen snarast genomföres.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 39 och II: 59, i vad de avse medelsanvisningen, samt motionerna I: 249 och II: 342 till *Bidrag till erkända arbetslöshetskassor* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 17 000 000 kronor;

b) i anledning av motionerna I: 72 och II: 60 i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet anför;

c) i anledning av motionerna I: 39 och II: 59, i vad de icke behandlats under a), i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet anför.

42:o) **Planering av allmänna arbeten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 56, s. 86), vilket innebär att anslaget anvisas med ett formellt belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Planering av allmänna arbeten* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

Förbättrande av bostadsförhållandena m. m.

43:o) **Statens nämnd för samlingslokaler.** Kungl. Maj:t har (punkt 66, s. 90—92) föreslagit riksdagen att till Statens nämnd för samlingslokaler för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 25 600 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med samma belopp.

Fr. o. m. budgetåret 1947/48 har till bidrag till vissa riksorganisationer för samlingslokaler anvisats ett anslag av 15 000 kronor. Av anslaget har 5 000 kronor utgått till vardera Bygdegårdarnas riksförbund, Folkets husföreningarnas riksorganisation och Ordenshusens riksförening. Enligt förslag av 1950 års besparingsutredning har Kungl. Maj:t emellertid icke beräknat medel för ändamålet under nästa budgetår.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Ernst Hjalmar Nilsson m. fl.* (I: 128) och den andra inom andra kammaren av herr *Larsson i Luttra m. fl.* (II: 174), har hemställts, att riksdagen måtte till Folkets husföreningarnas riksorganisation, Bygdegårdarnas riksförbund och Ordenshusens riksförening för budgetåret 1951/52 bevilja ett anslag av 15 000 kronor att lika fördelas mellan de angivna organisationerna.

Beträffande de skäl, motionärerna åberopat till stöd för sitt yrkande, får utskottet hänvisa till motionen I: 128.

Utskottet hyser den uppfattningen, att de i motionerna I: 128 och II: 174 angivna organisationerna fylla en betydelsefull uppgift. Genom sin verksamhet ha de ej i ringa mån bidragit till att reducera arbetsuppgifterna — och därmed även kostnaderna — för statens nämnd för samlingslokaler. Till följd av verksamhetens ökade omfattning torde organisationerna i själva verket nu vara i större behov av anslaget än när det 1947 för första gången anvisades. Utskottet har därför ansett sig böra förorda bifall till det i motionerna framställda yrkandet.

Då Kungl. Maj:ts förslag i fråga om anslag till nämnden icke givit utskottet anledning till erinran, hemställer utskottet,

a) att riksdagen må till *Statens nämnd för samlingslokaler* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 25 600 kronor;

b) att riksdagen må med bifall till motionerna I: 128 och II: 174 till *Bidrag till vissa riksorganisationer för samlingslokaler* för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 15 000 kronor.

44:o) **Bidrag till anordnande av allmänna samlingslokaler.** Kungl. Maj:t har (punkt 67, s. 92) föreslagit riksdagen att till Bidrag till anordnande av allmänna samlingslokaler för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

Till bidrag för här angivna ändamål har senast för budgetåret 1945/46 anvisats ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

1950 års riksdag har medgivit, att ifrågavarande reservationsanslag må disponeras jämväl under innevarande budgetår. Vid utgången av budgetåret 1949/50 uppgick reservationen å anslaget till 2 260 865 kronor.

Frågan om formerna för stöd vid anordnande av allmänna samlingslokaler torde enligt departementschefen komma att behandlas av bostadskollektiva kommittén. Behållningen å anslaget bör emellertid tills vidare stå till förfogande dels för utbetalning av tidigare beviljade bidrag dels ock för beviljande, i den mån sådant ifrågakommer, av nya bidrag enligt gällande regler. Av praktiska skäl bör anslaget ånyo uppföras å riksstaten med ett formellt belopp av 100 kronor.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Bergh* och *Arrhén* (I: 74) och den andra inom andra kammaren av fru *Boman m. fl.* (II: 103), har hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa en översyn av bestämmelserna i kungörelsen om bidrag och lån av statsmedel för anordnande av allmänna samlingslokaler så att denna kommer att gälla även religiösa sammanslutningar samt att Kungl. Maj:ts förslag i ärendet måtte föreläggas 1952 års riksdag.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för nämnda förslag, hänvisas till motionen II: 103.

Utskottet. För att tillgodose behovet av allmänna samlingslokaler inom en ort kunna av statsmedel beviljas bidrag till kommuner och lån till boplag, föreningar eller stiftelser. Som villkor härför gäller bl. a., att lokalerna skola opartiskt och i skälig omfattning hållas tillgängliga för föreningslivet i orten.

Gällande bestämmelser lägga såsom framgår av motionerna I: 74 och II: 103 icke något formellt hinder i vägen för religiösa sammanslutningar att komma i åtnjutande av statligt lån för anordnande av samlingslokaler. Departementschefen har erinrat, att frågan om formerna för stöd vid anordnande av allmänna samlingslokaler torde komma att behandlas av bostadskollektiva kommittén. Utskottet är därför icke berett att i förevarande sammanhang förorda bifall till motionärernas yrkande.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

a) att riksdagen må till *Bidrag till anordnande av allmänna samlingslokaler* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor;

b) att motionerna I: 74 och II: 103 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

45:o) **Statens bosättningslån: Ersättning åt ortsombud.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 68, s. 93), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens bosättningslån: Ersättning åt ortsombud* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 kronor.

46:o) **Statens bosättningslån: Ersättning åt riksbanken.** Kungl. Maj:t har (punkt 69, s. 93 och 94) föreslagit riksdagen att till Statens bosättningslån: Ersättning åt riksbanken för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 175 000 kronor.

Ifrågavarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 180 000 kronor.

Med utgångspunkt från i stort sett oförändrad lånefrekvens och oförändrade ersättningsgrunder beräknas medelsbehovet för nästa budgetår till 175 000 kronor.

Departementschefen har under denna punkt bl. a. anfört följande.

Fr. o. m. budgetåret 1942/43 har för upplysningsverksamhet i samband med bosättningslånen anvisats ett obetecknat anslag av 15 000 kronor, vilket anslag sedan budgetåret 1946/47 helt disponerats för sådan verksamhet genom svenska slöjdföreningen. 1950 års besparingsutredning har ansett, att anslaget i nuvarande statsfinansiella läge bör indragas. Svenska slöjdföreningen, som under tionde huvudtiteln erhåller ett årligt bidrag av 50 000 kronor, torde enligt utredningens mening oavsett indragningen av anslaget under femte huvudtiteln kunna förväntas upprätthålla viss upplysningsverksamhet av här avsedd art. Jag anser mig böra biträda besparingsutredningens förslag. Efter samråd med chefen för handelsdepartementet föreslår jag därför icke för nästa budgetår något anslag till upplysningsverksamhet rörande bosättningslånen.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må till *Statens bosättningslån: Ersättning åt riksbanken* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 175 000 kronor.

Olycksfallsförsäkring och arbetarskydd.

47:o) **Försäkringsrådet: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 70, s. 95—98) föreslagit riksdagen att dels besluta att å personalförteckningen för försäkringsrådet antalet kontorsbiträden i lönegrad Ca 8 skall ökas med två, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för försäkringsrådet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52, dels ock till Försäkringsrådet: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 569 000 kronor.

Ifrågavarande anslag är i gällande riksstat uppfört med 557 000 kronor.

För amanuenshjälp och vikariatsersättningar för en extra avdelning, som försäkringsrådet avser inrätta, beräknas 7 500 kronor. Löneklassuppflyttningar m. m. innebära ett ökat medelsbehov av i runt tal 4 500 kronor.

Med hänsyn till gällande befordringgång bör antalet befattningar som ordinarie kontorsbiträde i Ca 8 ökas med två.

Utskottet. Inom socialvårdskommittén pågår f. n. en översyn av den sociala olycksfallsförsäkringen. Utskottet vill understryka önskvärdheten av

att förslag i ämnet snarast föreläggas riksdagen, då rådande praxis vid handläggning av hithörande ärenden enligt nuvarande bestämmelser i vissa fall icke synes helt tillfredsställande.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må

- a) besluta, att i personalförteckningen för försäkringsrådet antalet kontorsbiträden i lönegrad Ca 8 skall ökas med två;
- b) godkänna följande avlöningsstat för försäkringsrådet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	333 300
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	59 100
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	125 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	50 900

Summa kronor 569 000;

- c) till *Försäkringsrådet*: *Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 569 000 kronor.

48:o) **Försäkringsrådet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 71, s. 98), vilket innebär en nedräkning med 4 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försäkringsrådet*: *Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 24 400 kronor.

49:o) **Riksförsäkringsanstalten: Riksförsäkringsanstaltens ortsombud m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 74, s. 99 och 100) — vilket innebär en uppräkning med 10 000 kronor i syfte att inför genomförandet av kommunindelningsreformen möjliggöra vissa arvodeshöjningar fr. o. m. den 1 januari 1952 — hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Riksförsäkringsanstalten*: *Riksförsäkringsanstaltens ortsombud m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 285 000 kronor.

50:o) **Vissa tillägg å ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 75, s. 100 och 101), vilket innebär en anslagsminskning med 100 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa tillägg å ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 3 150 000 kronor.

51:o) **Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 76, s. 101—103) föreslagit riksdagen att

dels medgiva att tillfälliga ersättningar till av silikos drabbade arbetstagare må utgivas under budgetåret 1951/52 enligt samma grunder som under

innevarande budgetår samt att åt personer, vilka i anledning av olycksfall som inträffat eller sjukdom som yppats under åren 1941—1948 äro berättigade till sjukpenning eller livränta enligt förordningen om olycksfalls- och yrkessjukdomsersättning åt tvångsarbetare m. fl. eller förordningen om olycksfalls- och yrkessjukdomsersättning åt fångar m. fl., må för tiden fr. o. m. den 1 juli 1951 tills vidare utgå sådan dyrtidskompensation, att beloppen av nämnda förmåner uppgå till vad som skulle hava utgått, därest den i förordningarna fastställda maximigränsen för inkomst — 1 764 kronor — höjts med 40 %;

dels ock till Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m. för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 3 350 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med samma belopp.

Beträffande frågan om förbättring av ersättningarna till av silikos drabbade arbetare framhåller departementschefen, att den pågående översynen av hithörande lagstiftning ännu icke slutförts. I avvaktan på definitiva bestämmelser i ämnet anses den anordning med tillfälliga ersättningar om högst 700 kronor, som hittills praktiserats, böra bestå även under budgetåret 1951/52. Därefter anför departementschefen bl. a. följande.

På förslag av Kungl. Maj:t — senast i propositionen 1949: 109 — har riksdagen tidigare medgivit, att dyrtidskompensation i vissa fall finge utgivas till personer, vilka i anledning av olycksfall eller sjukdom, som inträffat efter 1941 års ingång, varit berättigade till sjukpenning eller livränta enligt förordningarna nr 102 och 103/1938 (tvångsarbetare, fångar m. fl.). Av riksdagen senast lämnat sådant medgivande gällde t. o. m. den 30 juni 1950. Enligt förordningen nr 295/1950 utgår i förordningen avsett tillägg bl. a. till den som på grund av skada, vilken inträffat före den 1 januari 1949, äger uppbära sjukpenning eller livränta enligt förordningarna nr 102 eller 103/1938. Vid tilläggets bestämmande skall den ersättning, varå tillägget utgår, i förekommande fall beräknas med beaktande av de föreskrifter, som Kungl. Maj:t meddelat rörande dyrtidskompensation åt ersättningstagare enligt förordningarna nr 102 och 103/1938. Vid tillkomsten av förordningen nr 295/1950 förutsattes sålunda, att bestämmelserna om dyrtidskompensation åt här berörda ersättningstagare (skador, som inträffat 1941—1948) skulle erhålla fortsatt giltighet. Kungl. Maj:t har den 16 juni 1950 utfärdat bestämmelser här om för budgetåret 1950/51. Jämväl i fortsättningen bör sådan kompensation få utgå. Anledning synes dock icke föreligga att tidsbegränsa ett medgivande härutinnan.

I en inom andra kammaren av herr *Dahlgren* väckt motion (II: 297) har hemställts, att riksdagen måtte besluta höja de tillfälliga ersättningar som utgå till av silikos drabbade arbetare till 1 400 kronor under budgetåret 1951/52 samt att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär utredning om åtgärder för hindrande av silikosens spridning.

Beträffande de skäl, som åberopats till stöd för förslagen, får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt ha icke givit utskottet anledning till erinran.

I likhet med departementschefen anser utskottet sålunda, att anordningen med tillfälliga ersättningar till av silikos drabbade arbetare bör bestå även under nästa budgetår i avvaktan på resultatet av den nu pågående översynen av hithörande lagstiftning. Utskottet kan därför icke tillstyrka det i motionen II: 297 framförda yrkandet om höjning av ifrågavarande ersättningar.

Vad härefter beträffar den i motionen väckta frågan om utredning av åtgärder för att hindra silikosens spridning vill utskottet framhålla, att man såväl inom arbetarskyddsstyrelsen och yrkesinspektionen som vid statens institut för folkhälsan undersöker möjligheterna att förhindra uppkomst av silikos. Utskottet vill vidare erinra om kungörelsen den 6 maj 1949, nr 211, om läkarundersökning och läkarbesiktning till förebyggande av vissa yrkessjukdomar, enligt vilken arbetstagare får användas i silikosfarligt arbete endast om han vid läkarundersökning befunnits icke förete sjuklighet eller svaghet, som kan anses göra honom särskilt mottaglig för den med arbetet förbundna hälsofaran. Med hänsyn härtill torde behov icke föreligga av en särskild utredning. Utskottet avstyrker därför även i denna del motionen.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

I. att riksdagen må

a) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionen II: 297, såvitt nu är i fråga, medgiva att tillfälliga ersättningar till av silikos drabbade arbetstagare må utgivas under budgetåret 1951/52 enligt samma grunder som under innevarande budgetår;

b) medgiva att åt personer, vilka i anledning av olycksfall som inträffat eller sjukdom som yppats under åren 1941—1948 äro berättigade till sjukpenning eller livränta enligt förordningen om olycksfalls- och yrkessjukdomsersättning åt tvångsarbetare m. fl. eller förordningen om olycksfalls- och yrkessjukdomsersättning åt fångar m. fl., må för tiden fr. o. m. den 1 juli 1951 tills vidare utgå sådan dyrtidskompensation, att beloppen av nämnda förmåner uppgå till vad som skulle hava utgått, därest den i förordningarna fastställda maximigränsen för inkomst — 1 764 kronor — höjts med 40 %;

c) till Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m. för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 3 350 000 kronor;

II. att motionen II: 297, i vad den avser åtgärder för hindrande av silikosens spridning, icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

52:o) **Bidrag till fiskares försäkring.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 77, s. 103 och 104), vilket innebär en nedräkning med 60 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till fiskares försäkring* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

53:o) **Arbetskyddsstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 78, s. 104—107) föreslagit riksdagen att dels besluta, att i personalförteckningen för arbetskyddsstyrelsen antalet kontorsbiträden i lönegrad Ca 8 skall ökas med två, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för arbetskyddsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52, dels ock till Arbetskyddsstyrelsen: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 693 000 kronor.

Ifrågavarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med ett belopp av 697 000 kronor.

En extra byråingenjörsbefattning föreslås utbytt mot en amanuens tjänst. Behovet av förste byråingenjörer anses tills vidare böra tillgodoses genom anställande av extra personal inom ramen för tillgängliga medel.

Nedräkningen med 3 % av innevarande budgetårs anslag medför, att arbetskyddsstyrelsens och yrkesinspektionens avlöningsanslag minskas med tillhoppa 62 000 kronor förutom rörligt tillägg. Minskningen fördelas med 9 500 kronor på arbetskyddsstyrelsen och 52 500 kronor på yrkesinspektionen. Nedräkningen under förevarande anslag bör drabba icke-ordinarieposten. Med hänsyn tagen jämväl till behovet av medel för rörligt tillägg uppgår minskningen till 10 700 kronor.

För löneklassuppflyttningar och reglerad befordringsgång beräknas ett belopp av 6 767 kronor. Två kontorsbiträden i Ce 8 böra ordinariesättas.

Anslaget föreslås sålunda minskat med (10 700 — 6 767) 3 933 kronor, eller i runt tal 4 000 kronor.

Utskottet. Från arbetskyddsstyrelsens sida har uppgivits, att viss besparing vore möjlig att uppnå vid en sammanslagning av anslagen till arbetskyddsstyrelsen och yrkesinspektionen. Utskottet, som icke i detta sammanhang är berett taga ställning till förslaget, förutsätter, att frågan beaktas av Kungl. Maj:t.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet, att riksdagen må

- a) besluta, att i personalförteckningen för arbetskyddsstyrelsen antalet kontorsbiträden i lönegrad Ca 8 skall ökas med två;
- b) fastställa följande avlöningsstat för arbetskyddsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	383 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	45 800
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	199 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	65 200
	Summa kronor 693 000;

c) till *Arbeterskyddsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 693 000 kronor.

54:o) **Arbeterskyddsstyrelsen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 79, s. 107—109), vilket innebär en nedräkning med 1 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Arbeterskyddsstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 92 000 kronor.

55:o) **Yrkesinspektionen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 80, s. 109—111) föreslagit riksdagen att dels besluta, att i personalförteckningen för yrkesinspektionen antalet kontorsbiträden i lönegrad Ca 8 skall ökas med två, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för yrkesinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52, dels ock till Yrkesinspektionen: *Avlöningar* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 565 000 kronor.

Ifrågavarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 1 602 000 kronor.

Den treprocentiga nedräkningen av förevarande anslag uppgår — inberäknat rörligt tillägg — till 58 800 kronor.

För löneklassuppflyttningar och reglerad befordringsgång beräknas ett belopp av 17 528 kronor. Två kontorsbiträdesbefattningar i Ce 8 böra ordinarie-sättas.

Departementschefen föreslår, att den nu rådande löneskillnaden mellan ordinarie och extra ordinarie yrkesunderinspektörer häves och de extra ordinarie tjänstemännen i denna grupp sålunda uppflyttas från 20 till 21 lönegraden. Nyanställda yrkesunderinspektörer placeras nu i Cg 20. Dessa befattningshavare böra i fortsättningen nyanställas såsom aspiranter i Cf 19. Det härigenom uppkommande ytterligare medelsbehovet beräknas till 4 717 kronor.

Avlöningsanslaget har sålunda minskats med (58 800 — 17 528 — 4 717) 36 555 kronor eller avrundat 37 000 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer, att riksdagen må

- a) besluta, att i personalförteckningen för yrkesinspektionen antalet kontorsbiträden i lönegrad Ca 8 skall ökas med två;
- b) fastställa följande avlöningsstat för yrkesinspektionen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	975 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t,	13 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.....	413 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	163 500

Summa kronor 1 565 000;

c) till *Yrkesinspektionen: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 565 000 kronor.

56:o) **Yrkesinspektionen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 81, s. 111 och 112), vilket innebär en höjning av dels anslagsposten till sjukvård med 1 000 kronor, dels posten till reseersättningar med 20 000 kronor, dels ock delposten till bränsle, lyse och vatten med 3 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Yrkesinspektionen: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 389 000 kronor.

57:o) **Undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetarskyddets område.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 82, s. 112 och 113), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetarskyddets område* för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 80 000 kronor.

58:o) **Ersättningar för vissa läkarundersökningar enligt arbetarskyddslagen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 83, s. 113), vilket innebär en nedräkning med 20 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättningar för vissa läkarundersökningar enligt arbetarskyddslagen* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

Folkpensionering m. m.

59:o) **Pensionsstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 84, s. 114—117) föreslagit riksdagen att dels besluta, att den i personalförteckningen för pensionsstyrelsen upptagna befattningen som värmeledningsskötare, tillika reparatör, av 1:a klass i lönegrad Ca 12 skall utbytas mot en befattning som maskinist i lönegrad Ca 13, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för pensionsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52, dels ock till Pensionsstyrelsen: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 3 927 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 4 070 000 kronor.

Å kanslibyråns utbetalningsavdelning föreslås ett dubbleringsförordnande ersatt med en kontoristtjänst i Ce 13. Samtidigt har kostnaden för en amanuens borträknats.

Å försäkringsbyråns maskinavdelning bör det nu inrättade dubbleringsförordnandet i Ce 15 utbytas mot en extra ordinarie tjänst i samma lönegrad.

Pensionsstyrelsen har till en ny maskinoperatör samt till övertidsersättningar för nästa budgetår beräknat ett sammanlagt belopp av 78 592 kronor.

Departementschefen tillstyrker, att 70 000 kronor beräknas för angivna ändamål.

Befattningen som värmeledningsskötare, tillika reparatör, av 1:a klass i Ca 12 hos pensionsstyrelsen föreslås uppflyttad till Ca 13 med tjänstetiteln maskinist.

Med inräknande av det för löneklassuppflyttningar och befordringsgång beräknade beloppet 37 000 kronor medföra ovannämnda förslag en ökning av medelsbehovet med i runt tal 98 000 kronor.

Å andra sidan nedräknas anslaget dels på grund av 3-procentnedskrivningen med 116 000 kronor inberäknat rörligt tillägg dels ock med 125 000 kronor på grund av omräkning av ordinarieposten. Anslaget har alltså minskats med (116 000 + 125 000 — 98 000) 143 000 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer, att riksdagen må

a) besluta att den i personalförteckningen för pensionsstyrelsen upptagna befattningen som värmeledningsskötare, tillika reparatör, av 1:a klass i lönegrad Ca 12 skall utbytas mot en befattning som maskinist i lönegrad Ca 13;

b) fastställa följande avlöningsstat för pensionsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	1 675 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	56 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 783 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	413 000

Summa kronor 3 927 000;

c) till *Pensionsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 3 927 000 kronor.

60:o) **Pensionsstyrelsen: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt 85, s. 117 och 118) föreslagit riksdagen att till Pensionsstyrelsen: Omkostnader för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 975 000 kronor.

Ifrågavarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 932 000 kronor.

Av anslagsuppräknningen hänför sig större delen, 35 000 kronor, till delposten till kostnader för folkpensionernas utbetalande m. m. Pensionsstyrelsen har till följd av bl. a. indexregleringen av folkpensioner nödgats förhyra ytterligare maskiner. Posterna till sjukvård m. m. och övriga utgifter ha uppräknats med 5 000 resp. 7 000 kronor, medan posten till publikationstryck beräknas minska med 4 000 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer, att riksdagen må till *Pensionsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 975 000 kronor.

61:o) **Pensionsstyrelsen: Pensionsstyrelsens ordsombud.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 86, s. 118), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Pensionsstyrelsen: Pensionsstyrelsens ordsombud* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 370 000 kronor.

62:o) **Bidrag till folkpensioner m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 87, s. 118—120) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till folkpensioner m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 741 000 000 kronor.

Förevarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 725 000 000 kronor.

1950 års besparingsutredning har föreslagit, att kommunernas bidrag till folkpensioneringen ökas. Departementschefen anför härom:

Besparingsutredningens förslag remissbehandlas f. n. Jag kan därför ännu icke taga ställning till förslaget. Om detta skulle befinnas böra helt eller till någon del genomföras, torde förslag om ändring i lagen om kommunernas bidrag till kostnaderna för folkpensioneringen få i vanlig ordning föreläggas riksdagen. Jag anser det emellertid icke nödvändigt att med hänsyn till detta förslag uppskjuta behandlingen av nu ifrågakvarande anslag. Detta bör beräknas under antagande att oförändrade bestämmelser gälla under nästa budgetår.

I överensstämmelse med av pensionsstyrelsen avgivet förslag har medelsbehovet till bidrag till folkpensioner m. m. för budgetåret 1951/52 beräknats till 741 miljoner kronor.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må till *Bidrag till folkpensioner m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 741 000 000 kronor.

63:o) **Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 89, s. 121 och 122), vilket innebär en uppräkningsmed 50 000 kronor, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 2 200 000 kronor.

64:o) **Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet.** Kungl. Maj:t har (punkt 90, s. 122—124) föreslagit riksdagen att till *Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 9 375 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 9 000 000 kronor.

Till följd av ökade löneutgifter samt ökade kostnader för läkemedel m. m. förutses en höjning av kostnaderna för vård å sjukvårdsanstalter med 250 000 kronor.

För yrkesutbildning och igångsättande av självständig verksamhet beräknas ytterligare 100 000 resp. 25 000 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 9 375 000 kronor.

65:o) **Moderskapspenning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 93, s. 125 och 126), vilket innebär en minskning av anslaget med 200 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Moderskapspenning* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 300 000 kronor.

66:o) **Driften av centraldepån för blindas arbeten.** Kungl. Maj:t har (punkt 94, s. 126—131) föreslagit riksdagen att dels fastställa av departementschefen förordad stat för centraldepån för blindas arbeten, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52, dels ock till Driften av centraldepån för blindas arbeten för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 186 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 179 000 kronor.

För den icke kollektivavtalsanställda personalen föreslås tillämpning av en motsvarighet till reglerad befordringsgång för biträdespersonal och löneklassuppflyttningar. Härigenom ökas medelsbehovet med 1 860 kronor. För personalen vid Kristinehamnsdepån beräknas ytterligare 968 kronor. I fråga om lagerchefens lön tillstyrkes en jämkning till överensstämmelse med närmast högre löneklass eller med 192 kronor.

Nytt avtal om lönerna till lagerarbetarna vid centraldepån har numera träffats. Avtalet gäller fr. o. m. den 1 oktober 1950 och innebär en löneökning om ca 10 %. Avlöningsposten för nästa budgetår har uppräknats med 2 000 kronor med anledning av ifrågavarande löneökning. I enlighet med förslag av statens sakrevision bör avlöningsposten kunna av Kungl. Maj:t överskridas för bestridande av kostnadsökningar på grund av ändrade kollektivavtal.

Med hänsyn till omsättningsökningen föreslås en höjning med 2 000 kronor av de för extra arbetskraft m. m. avsedda medlen.

Departementschefen anför härafter bl. a. följande.

Omkostnadsposten bör få överskridas även för sjukvårdskostnader. I övrigt kan jag icke f. n. tillstyrka avvikelser från nu tillämpade regler. Då driftkostnaderna emellertid otvivelaktigt delvis äro beroende av omsättningens storlek och andra omständigheter som äro svåra att förutse, bör såsom blinddepånämnden föreslagit en möjlighet finnas att, om så befinnes

oundgängligen erforderligt, utnyttja överskott å verksamheten för bestridande av ökade driftkostnader. Då dessa kostnader härigenom komma att drabba de blinda hantverkarna, är det uppenbart, att det om möjligt bör undvikas att taga i anspråk denna utväg.

Enligt de av mig i det föregående förordade förslagen bör avlöningsposten uppräknas med (1 860 + 968 + 192 + 2 000 + 2 000) 7 020 kronor, vilket belopp bör avrundas till 7 000 kronor. Denna post bör alltså upptagas till (107 000 + 7 000) 114 000 kronor. Med oförändrad omkostnadspost bör anslaget uppföras med (114 000 + 72 000) 186 000 kronor. Avlöningsposten bör betecknas förslagsvis.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må

a) fastställa följande stat för centraldepån för blindas arbeten, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Stat.

1. Avlöningar, <i>förslagsvis</i>	114 000
2. Omkostnader, <i>förslagsvis</i>	72 000
	<hr/>
	Summa kronor 186 000;

b) till *Driften av centraldepån för blindas arbeten* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 186 000 kronor.

67:o) **Bidrag till de blindas förening.** Kungl. Maj:t har (punkt 95, s. 131 och 132) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till de blindas förening* för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 105 000 kronor.

Å riksstaten för innevarande budgetår ha anvisats dels under rubriken *Bidrag till de blindas förening* ett anslag av 65 000 kronor, dels ock under rubriken *Bidrag till de blindas förenings försäljningsverksamhet* ett anslag av 40 000 kronor.

Departementschefen föreslår, att de blindas förening under nästa budgetår erhåller understöd med samma belopp men att bidragen anvisas under ett gemensamt obetecknat anslag till *Bidrag till de blindas förening*.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må till *Bidrag till de blindas förening* för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 105 000 kronor.

Diverse.

68:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond. Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 96 och 97, s. 133) hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1951/52 såsom förslagsanslag anvisa

a) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* 1 271 000 kronor;

b) till *Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark* 5 800 kronor.

69:o) **Statens hyresråd: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 98, s. 133 och 134), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens hyresråd: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kronor.

70:o) **Statens hyresråd: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 99, s. 134 och 135) — vilket innebär en nedräkning med 3 000 kronor — hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens hyresråd: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 37 000 kronor.

71:o) **Ersättning för skador vållade av personer som avvikit från vissa anstalter.** Kungl. Maj:t har (punkt 100, s. 135 och 136) föreslagit riksdagen att till Ersättning för skador vållade av personer, som avvikit från vissa anstalter, för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 45 000 kronor.

Ifrågavarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 20 000 kronor.

Departementschefen framhåller, att förslag till definitiva ersättningsregler ännu icke kan föreläggas riksdagen. Ersättningsfrågorna torde tills vidare få behandlas enligt nu tillämpade provisoriska riktlinjer. I anslutning till den stigande belastningen har anslaget uppräknats med 25 000 kronor.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Cassel* och *Lundqvist* (I: 251) och den andra inom andra kammaren av herr *Braconier* och fru *Hellström* (II: 255), har hemställts, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte med beaktande av i motionerna anförda synpunkter framlägga förslag om en definitiv reglering av statens ersättningsskyldighet till personer vilka lidit skada genom åtgärd av vid sinnessjukhus eller vissa andra anstalter intagna.

Beträffande de skäl, motionärerna anført till stöd för sitt förslag, får utskottet hänvisa till motionen I: 251.

Utskottet har inhämtat, att ungdomsvårdsskoleutredningen kommer att behandla frågan om viss utvidgning av de hittillsvarande möjligheterna att utfå ersättning. I avvaktan härpå är utskottet icke berett tillstyrka det i motionerna I: 251 och II: 255 väckta förslaget om definitiv reglering av statens ersättningsskyldighet.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag beträffande medelsanvisningen, hemställer,

a) att riksdagen må till *Ersättning för skador vållade av personer som avvikit från vissa anstalter* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 45 000 kronor;

b) att motionerna I: 251 och II: 255 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

72:o) **Internationellt socialpolitiskt samarbete.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 101, s. 136), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Internationellt socialpolitiskt samarbete* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 750 000 kronor.

73:o) **Understöd åt utlandssvenskar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 102, s. 137), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Understöd åt utlandssvenskar m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 175 000 kronor.

74:o) **Bidrag till utlandssvenskarnas förening.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 103, s. 137—139) — vilket innebär en nedräkning av de belopp, som anvisats för livsmedelssändningar till svenskar i utlandet och till administrationskostnader för livsmedelssändning m. m. med 50 000 resp. 7 000 kronor — hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till utlandssvenskarnas förening* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 148 000 kronor.

75:o) **Understöd åt flyktingar m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 104, s. 139 och 140) föreslagit riksdagen att till *Understöd åt flyktingar m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 470 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 750 000 kronor.

Departementschefen framhåller, att medelsbehovet under ifrågavarande anslag främst är beroende på antalet flyktingar, som anlända till Sverige. En exakt beräkning är icke möjlig. Anslaget har upptagits till det av arbetsmarknadsstyrelsen föreslagna beloppet, 470 000 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må till *Understöd åt flyktingar m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 470 000 kronor.

76:o) **Social upplysningsfilm.** Kungl. Maj:t har (punkt 105, s. 140—142) föreslagit riksdagen att till Social upplysningsfilm för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 75 000 kronor.

Departementschefen finner önskvärt, att filmverksamheten får fortgå även under nästa budgetår. Med hänsyn till rådande förhållanden föreslås anslaget nedsatt till 30 000 kronor. Från anslaget böra, såsom nu sker, få bestridas även administrations- och expenskostnaderna för kommittén för social upplysningsfilm.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag om medelsanvisning även för nästa budgetår. Förslaget innebär en avsevärd nedsättning av anslaget. Utskottet anser det därför böra övervägas, om icke det statliga stödet till ifrågasvarande verksamhet tills vidare kan lämnas i sådan form, att särskilda administrations- och expenskostnader icke behöva uppkomma.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Social upplysningsfilm* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

77:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 106, s. 142), vilket innebär en nedräkning med 50 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 550 000 kronor.

78:o) **Extra utgifter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 107, s. 142), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Extra utgifter* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

79:o) **Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 108, s. 142), vilket innebär en anslagsminskning med 2 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 11 000 kronor.

80:o) **Uppskjutna frågor.** Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtande beträffande nedannämnda, av Kungl. Maj:t under följande punkter framställda förslag, nämligen

punkten 32: Fria resor för barn;

punkten 33: Fria resor för husmödrar;

punkten 34: Bidrag till driften av semesterhem;

- punkten 35:* Stipendier för underlättande av husmoderssemester;
punkten 45: Arbetsmarknadsstyrelsen: Avlöningar;
punkten 46: Arbetsmarknadsstyrelsen: Omkostnader;
punkten 47: Arbetsmarknadsstyrelsen: Krisorganisationen;
punkten 48: Den offentliga arbetsförmedlingen: Avlöningar;
punkten 49: Den offentliga arbetsförmedlingen: Omkostnader;
punkten 50: Den offentliga arbetsförmedlingen: Krisorganisationen;
punkten 52: Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m.;
punkten 53: Kostnader för överflyttning av arbetskraft;
punkten 54: Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet;
punkten 55: Kostnader för främjande av företagsverksamhet m. m.;
punkten 57: Bostadsstyrelsen: Avlöningar;
punkten 58: Bostadsstyrelsen: Omkostnader;
punkten 59: Länsbostadsnämnderna: Avlöningar;
punkten 60: Länsbostadsnämnderna: Omkostnader;
punkten 61: Kapitalmedelsförluster och ränteeftergifter å vissa bostads-
byggnadslån;
punkten 62: Hyresrabatter för mindre bemedlade, barnrika familjer;
punkten 63: Särskilda bostadsrabatter;
punkten 64: Bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden;
punkten 65: Bidrag till inrättande av pensionärshem;
punkten 72: Riksförsäkringsanstalten: Avlöningar;
punkten 73: Riksförsäkringsanstalten: Omkostnader;
punkten 88: Indextillägg å folkpensioner;
punkten 91: Särskilda barnbidrag till änkors och invaliders barn m. m.;
- samt
punkten 92: Bidrag till sjukkassor;
vilket utskottet härmed får för riksdagen

anmäla.

Stockholm den 6 mars 1951.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar Gustaf Karlsson, Iwar Anderson, Manner-
skantz, Ohlon, Leander, Heiding, Gillström, fröken Andersson, herrar Eric
Ericson, Näsström, Hesselbom, Erik Gustaf Andersson, Edin, Axel Andersson
och Jansson; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Bergström, Anders-
son i Malmö, Boman i Kieryd, Wallenthiem, Svensson i Ljungskile, Lind-
holm, Rubbestad, Eriksson i Sandby, Ståhl, Staxäng, Petterson i Degerfors,
Thapper, fröken Elmén och herr Johansson i Mysinge;

dock att
 herr Bergh deltagit vid behandlingen av punkterna 29:o)—31:o) i stället för fröken Andersson,
 herr Gustafsson i Stockholm deltagit vid behandlingen av punkterna 1:o)—40:o) i stället för herr Eriksson i Sandby och vid behandlingen av punkterna 41:o)—80:o) i stället för herr Wallentheim samt
 herr Åkerström deltagit vid behandlingen av punkterna 41:o)—80:o) i stället för herr Bergström.

Reservationer:

1) vid *punkten 13:o)* (Mödrahjälp)

a) av herr *Mannerskantz*, fröken *Andersson* samt herrar *Skoglund* i Dovers-
 torp och *Staxäng*, vilka ansett, att utskottet bort föreslå nedsättning av
 anslaget med ytterligare 1 000 000 kronor och att därför

dels de två sista styckena i utskottets yttrande på s. 7 och 8 bort ersättas
 med text av följande lydelse:

»Departementschefen föreslår, att till mödrahjälp för nästa budgetår an-
 visas 11 miljoner kronor. Belastningen på anslaget, som budgetåret 1946/47 upp-
 gick till 14,2 miljoner kronor, har under en följd av år nedgått och utgjorde före-
 gående budgetår 10,6 miljoner kronor. Socialstyrelsens förenämnda utredning
 torde redan under nästa budgetår medföra viss utgiftsminskning. Med hän-
 syn härtill och till det höjda inkomstläget ävensom till den nedgång i an-
 talet födelser, som kan förväntas, är enligt utskottets mening en medelsan-
 visning med 10 miljoner kronor tillräcklig.

Förslaget om avskrivning av oguldna mödrahjälpslån föranleder icke er-
 inran från utskottets sida.

Departementschefen anför, att frågan om barnaföderskors skydd mot in-
 komstbortfall torde komma att undersökas i samband med den planerade
 översynen av arbetslöshetsförsäkringen. Utskottet finner det för sin del
 tveksamt, om nämnda fråga bör sammankopplas med arbetslöshetsförsäk-
 ringen.»

dels ock utskottets hemställan under b) bort ha följande lydelse:

»b) till *Mödrahjälp* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslags-
 anslag av 10 000 000 kronor.»

b) av herr *Wallentheim*.

2) vid *punkten 24:o)* (Allmänna barnbidrag) av herrar *Heiding*, *Jansson*,
Rubbestad och *Johansson* i Mysinge, vilka ansett, att utskottet beträffande
 bidrag till kommunerna för deras kostnader för allmänna barnbidrag bort
 tillstyrka motionerna I: 70 och II: 173 och att därför

dels det stycke på s. 13 i utskottets yttrande, som börjar med orden »Ut-
 skottet finner» och slutar med orden »storleksordning införes» bort ha föl-
 jande lydelse:

»Av socialstyrelsens utredning angående förhållandena år 1948 framgår, att kommunerna för bestyret med de allmänna barnbidragen åsamkats betydande kostnader. Sedan dess torde utgifterna ha stigit ytterligare till följd av ökat antal bidragsberättigade barn samt allmänna kostnadsstegringar. Riksdagen har förut hemställt om förslag i denna fråga. De nu vunna erfarenheterna om kommunernas kostnader giva enligt utskottets mening vid handen, att det icke är skäligt, att kommunerna utan ersättning längre skola handha denna rent statliga, kostnadskrävande verksamhet. Motionärernas förslag om bidrag till kommunerna finner utskottet sålunda väl motiverat.»

dels ock utskottets hemställan under b) bort ha följande lydelse:

»b) att riksdagen må med bifall till motionerna I: 70 och II: 173

1. besluta, att kommunerna av statsmedel skola erhålla bidrag till kostnaderna för den årliga utbetalningen av de allmänna barnbidragen i överensstämmelse med i motionerna angivna riktlinjer;

2. till *Bidrag till kommunernas kostnader för allmänna barnbidrag* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 300 000 kronor.»

3) vid *punkten 29:o* (Bidrag till driften av barnhem)

a) av herrar *Mannerskantz, Axel Andersson, Skoglund* i Doverstorp, *Boman* i Kieryd, *Svensson* i Ljungskile, *Ståhl, Staxäng* och fröken *Elmén*, vilka ansett, att utskottet bort med tillstyrkande av motionerna I: 127 och II: 176 förorda en höjning av vårdavgiften och att därför

dels det stycke på s. 16 i utskottets yttrande, som börjar med orden »Vårdkostnaden för» och slutar med orden »av vårdavgiften», bort ersättas med text av följande lydelse:

»Vårdkostnaden per barn och dag, som vid fastställandet av nu gällande bestämmelser om statsbidrag och vårdavgift uppskattades till tre kronor 75 öre — fem kronor, torde numera enligt uppgift av svenska landstingsförbundet uppgå till tio—tolv kronor. Då såväl statsbidrag som vårdavgift förblivit oförändrade, har kostnadsökningen helt drabbat landstingen.

Någon ökning av statsbidraget torde i rådande läge ej komma i fråga. En viss reduktion av landstingens numera betungande kostnader för denna verksamhet synes dock i hög grad påkallad. Utskottet har därför ansett sig böra föreslå en höjning av vårdavgiften. Med hänsyn till de nuvarande verkliga vårdkostnaderna synes avgiften tills vidare icke böra fastställas till lägre belopp än tre kronor. Utskottet tillstyrker alltså motionerna I: 127 och II: 176.»

dels ock utskottets hemställan under b) bort ha följande lydelse:

»b) att riksdagen må med bifall till motionerna I: 127 och II: 176 godkänna sådan ändring av grunderna för statsbidrag till

driften av barnhem, att vårdavgift får, räknat fr. o. m. den 1 januari 1951, uttagas med tre kronor för dag och barn å alla hem utom sådana som meddela särskild utbildning i barnavård och husligt arbete och som stå under tillsyn av överstyrelsen för yrkesutbildning.»

b) av herrar *Rubbestad* och *Johansson* i Mysinge.

4) vid *punkten 31:o*) (Bidrag till utbildning av personal inom den halvöppna barnavården m. m.) av herrar *Ohlon*, *Näsström*, *Bergh* och *Axel Andersson*, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka motionen I: 50 och att därför utskottets hemställan under b) bort ha följande lydelse:

»b) att riksdagen må med bifall till motionen I: 50 i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att ifrågavarande anslag måtte överföras till åttonde huvudtiteln.»

5) vid *punkten 33:o*) (Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Avlöningar) av herr *Ohlon*, fröken *Andersson*, herrar *Svensson* i Ljungskile, *Ståhl* och fröken *Elmén*, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka motionen II: 236 och att därför

dels den del av utskottets yttrande på s. 21, som börjar med orden »Departementschefens förslag» och slutar med orden »Kungl. Maj:ts förslag», bort ersättas med text av följande lydelse:

»Departementschefen anser sig däremot i anslutning till en lönereglering vid de centrala verkstadsskolorna endast kunna förorda uppflyttning av de nuvarande yrkeslärarna — samtliga manliga — från 19 till 20 lönegraderna. Enligt utskottets mening föreligger icke anledning att beträffande lönesättningen för lärarinnor i hushållsgöromål och kvinnlig slöjd, vilka nu äro placerade i samma lönegrad som de manliga yrkeslärarna, göra ett avsteg från principen om lika lön för att avvakta prövning av 1949 års tjänsteförtekningskommitté. Utskottet vill erinra om att nämnda löneroglering vid verkstadsskolorna även omfattar lärarinnor i viss sömnad och matlagning. Förslaget om olika löner för manliga och kvinnliga lärare med i huvudsak samma arbetsuppgifter vid ungdomsvårdsskolorna är även med hänsyn till svårigheterna att f. n. få lärarinnor till dessa skolor mindre lämpligt. Utskottet tillstyrker därför yrkandet i motionen II: 236 om uppflyttning av de 10 lärarinnorna i hushållsgöromål och de 10 lärarinnorna i kvinnlig slöjd vid ungdomsvårdsskolorna från 19 till 20 lönegraden. Med hänsyn till anslagets storlek och då posterna i avlöningsstaten icke äro maximerade, torde vid bifall härtill någon ytterligare medelsanvisning icke erfordras.»

dels ock utskottets hemställan i nedan angivna delar bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionen II: 236

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården vidtaga de ändringar, som av utskottet angivits;»

6) vid *punkten 41:o* (Bidrag till erkända arbetslöshetskassor)

a) av herrar *Mannerskantz, Ohlon, Heiding*, fröken *Andersson*, herrar *Axel Andersson, Skoglund* i Doverstorp, *Boman* i Kieryd, *Rubbestad, Stazäng*, fröken *Elmén* och herr *Johansson* i Mysinge, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Arbetslöshetsförsäkringen är ett väsentligt led i vår socialförsäkring. Arbetslöshetskassornas med bidrag av statsmedel bedrivna verksamhet är av betydande samhälleligt intresse. Den hastiga kostnadsstegringen under detta anslag vid nuvarande läge på arbetsmarknaden är emellertid — som departementschefen framhåller — ägnad att inge betänkligheter. Den av departementschefen förordade översynen av statsbidragsbestämmelserna finner utskottet därför i hög grad påkallad.

I motionerna I: 39 och II: 59 föreslås en översyn av försäkringen i dess helhet. Utskottet har inhämtat, att den av departementschefen förutskickade utredningen blir av sådan omfattning, som motionärerna åsyfta. Utskottet förutsätter, att deras synpunkter beaktas vid utredningen. Även den i motionerna I: 72 och II: 60 väckta frågan om ett automatiskt verkande statsbidragssystem torde böra prövas vid översynen.

I motionerna I: 249 och II: 342 har uttalats, att utredningen angående arbetslöshetsförsäkringen bör bedrivas så skyndsamt, att förslag till nya bestämmelser kunna föreläggas årets riksdag. I motionerna I: 39 och II: 59 har beträffande översyn av statsbidragsbestämmelserna gjorts en hemställan av motsvarande innebörd. Utskottet vill i anledning härav understryka angelägenheten av att resultaten av utredningen snarast möjligt framläggas. I frågans nuvarande läge torde emellertid mera omfattande förslag icke kunna påräknas till innevarande års riksdag. Åt tillsynsmyndigheten bör dock uppdragas att på begränsade områden verkställa en snabbutredning, så att ändring av vissa bestämmelser kan ske fr. o. m. ingången av nästa budgetår. Utskottet förväntar vidare, att tillsynsmyndigheten redan nu med tillämpning av gällande bestämmelser utfärdar direktiv till kassorna i syfte att begränsa kostnaderna för staten.

Statsbidraget till arbetslöshetskassorna utgår i efterskott. I motionerna I: 39 och II: 59 föreslås, att anslaget anvisas med oförändrat 13 miljoner kronor, medan i motionerna I: 249 och II: 342 hemställas om anslag med 12 miljoner kronor. Av propositionen framgår, att åtgärder under hösten 1950 vidtagits för att erhålla bättre kontroll på att beviljade igångsättningstillstånd vintertid utan dröjsmål utnyttjas. Med hänsyn härtill samt till de åtgärder, som av tillsynsmyndigheten kunna företagas innevarande budgetår, synes någon uppräknig av anslaget icke erforderlig. Utskottet förordar därför, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, 13 miljoner kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,
att riksdagen må

a) i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 249 och II: 342 samt med bifall till motionerna I: 39 och II: 59, i vad de avse medelsanvisningen, till *Bidrag till erkända arbetslöshetskassor* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 13 000 000 kronor;

b) i anledning av motionerna I: 72 och II: 60 i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet anfört;

c) i anledning av motionerna I: 39 och II: 59, i vad de icke behandlats under a), i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet anfört.»

b) av herrar *Svensson* i Ljungskile och *Ståhl*.

7) vid *punkten 71:o* (Ersättning för skador vållade av personer som avvikit från vissa anstalter) av herr *Mannerskantz*, fröken *Andersson*, herrar *Jansson*, *Skoglund* i Doverstorp, *Ståhl* och *Staxäng*, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 251 och II: 255 och att därför

dels första stycket i utskottets yttrande (s. 40) bort ha följande lydelse:

»Utskottet har inhämtat, att ungdomsvårdsskoleutredningen kommer att behandla frågan om viss utvidgning av de hittillsvarande möjligheterna att utfå ersättning. Enligt utskottets mening är detta icke till fyllest. Av såväl rättviseskäl som med hänsyn till gällande bestämmelser inom skadeståndsrättens område bör statens ersättningskyldighet definitivt regleras. Då tillräckliga erfarenheter nu vunnits, föreligger icke anledning att längre uppskjuta denna reglering.»

dels ock utskottets hemställan under b) bort ha följande lydelse:

»b) att riksdagen må med bifall till motionerna I: 251 och II: 255 i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet anfört.»

8) vid *punkten 76:o* (Social upplysningsfilm) av herr *Mannerskantz*, fröken *Andersson*, herrar *Skoglund* i Doverstorp, *Rubbestad* och *Staxäng*, vilka ansett, att utskottet bort avstyrka Kungl. Maj:ts förslag och att därför utskottets yttrande och hemställan (s. 42) bort ha följande lydelse:

»Av 1950 års besparingsutredning har ifrågasatts om icke förevarande verksamhet efter hand bör bringas att upphöra. Då de mest angelägna ämnena redan synas ha blivit behandlade, kan utskottet i rådande ekonomiska läge icke tillstyrka, att ytterligare anslag av statsmedel anvisas för ifrågavarande ändamål.

Under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,
att Kungl. Maj:ts förslag icke må av riksdagen bifallas.»